

XXXIII. évfolyam
4. szám

www.ativizig.hu

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

VÍZPART

2025. december

Weöres Sándor:
Szép a fenyő

*Szép a fenyő télen-nyáron,
sose lepi dermedt álom:
míg az ágán jég szikrázik,
üde zöldje csak pompázik.*

*Nagykarácsony immár eljő,
érkezik az újesztendő.
Míg a mező dermed, fázik,
a zöld fenyves csak pompázik.*

Fotó: Kovács Szilvia

04

Digitalizáció
szükségessége
az öntözővíz
szolgáltatásban

19

Folytatódott
a Domaszéki-
főcsatorna
mederburkolása

27

Víz a tájban
– Klímaadaptáció
konfliktusokkal
konferencia

*Minden kedves Olvasónknak
békés, meghitt ünnepeket kívánunk!*

- 3 Vezetői köszöntő
- 4 Digitalizáció szükségessége az öntözővíz szolgáltatásban
- 8 A Vízügyi Történeti Emlékhely hírei
- 8 Közösségi élet az ATIVIZIG-nél
- 9 Magyar-román felülvizsgálat
- 12 A Nyugdíjas Klub hírei
- 13 Nyugdíjas ős
- 14 SPORT hírek
- 15 2025. évi őszi felülvizsgálatok – nem úgy „ahogy szoktuk”
- 17 2025. évi őszi felülvizsgálatok a Csongrádi Szakasz mérnökség területén
- 19 Folytatódott a Domaszéki-főcsatorna mederburkolása
- 20 Vízrajzi tájékoztató
- 24 Albizottsági ülés Szegeden
- 26 Tanulunk
- 27 Víz a tájban – Klímaadaptáció konfliktusokkal konferencia
- 27 Maros? LNV? 1975!
- 30 Személyzeti és munkaügyi hírek
- 31 Kitüntettek
- 31 Emlékezzünk Takács Lajos nyugdíjas kollégánkra
- 32 Játék
- 32 Jogszabályfigyelő

Tisztelt Olvasó!

A víz rendszerint nem ott és nem akkor áll rendelkezésre, ahol, és amikor az emberi tevékenység azt igényli, ezért az ember szinte folyamatosan alakította – és alakítja ma is – maga körül a környezetét. A régmúlt időkben a társadalom eseti beavatkozásokkal elégítette ki vízigényét, illetve védte meg magát a vízkároktól. Később tervezte, komplex módon felmérte a tennivalókat és esetenként erőteljesen beavatkozott egy-egy vízgyűjtő természeti folyamataiba annak érdekében, hogy a vízviszonyok a céljainak megfelelően alakuljanak. Ez a folyamat azonban nem végezhető minden határon túl. Egy idő után elérkezik az idő, amikor már a társadalom a saját tevékenységével kell, hogy igazodjék a természet adta korlátokhoz, azaz a technológiát kell alakítania a lehetőségekhez (víztakarékos ipari és mezőgazdasági technológiák, vízigényszabályozás, stb.). Manapság ez utóbbi korszak határán élünk. Környezetünk védelme érdekében egyre inkább saját tevékenységünket kell igazítanunk a vízkészleteinkhez.

A vízügyi ágazat mindig is kiszolgáló szerepet teljesített. Elődeink folyót szabályoztak, árvízvédelmi töltéseket építettek, lecsapolták a mocsaras területeket, hogy a gazdaság elegendő termőföldre jusson, belvízelvezető csatornákat létesítettek. A kiszolgáló szerep ma sem változott, az igények, azonban ha lehet, még komolyabb feladat elé állítanak bennünket, mint a folyószabályozások idején. Egyidejűleg kell megvalósítanunk egyrészt azt, hogy az Alsó-Tisza vidéket jelentősen sújtó aszályos időszakokban

is elegendő víz legyen a tájban, másrészt pedig, hogy mindenkor kellő biztonságban legyünk az esetleges többletvizek fenyegető káraitól.

Vizet a tájba juttatni kizárólag akkor lehet, ha a vízkészletek rendelkezésre állnak. Gondoskodnunk kell tehát a vizek csatornáiban, tározókban és holtágakban történő megtartásáról, még akkor is, ha ehhez történetesen a belvíztározási kapacitásunk egy részét fel kell áldoznunk. De még jelentős belvíz kockázatvállalással sem kezeljük meg mennyiségi szempontból a száraz időszakban szükséges vízkészleteket. Tapasztalataink ráirányítják a figyelmet a vízkészletek hosszú távú megőrzésének és a folyami vízszintek szabályozásának kérdéseire. Úgy gondolom, hogy ebben a tárgykörben elkerülhetetlen az Alsó-Tiszát érintő folyami duzzasztók megépítési lehetőségeinek részletes vizsgálata. Bízom abban, hogy a nem túl távoli jövőben az ATIVIZIG akkori főmérnökének már figyelemmel kell lennie a működési területen üzemelő ilyen jellegű nagyműtárgyra is.

BORZA Tibor

**műszaki igazgató-helyettes, Titkárság
2000 óta az ATIVIZIG munkatársa**

- ▶ irányítja, koordinálja és ellenőrzi a felügyelete alá tartozó osztályok, egységek munkáját
- ▶ irányítja az Igazgatóság vízgazdálkodási szakágazati működését
- ▶ védekezés idején központi védelemvezető-helyettes

Digitalizáció szükségessége az öntözővíz szolgáltatásban

BEVEZETÉS

Igaznak tűnik a megállapítás, hogy a mezőgazdaság kialakulásával egyidős az öntözés fogalma. Azonban a jelentéstartalom lényeges változáson ment keresztül, amely folyamat napjainkban teljesen új jövőképet vetít előre. Az ősi korok a természettől várták a csapadék bőséges utánpótlását és legfeljebb annak tárolására, elosztására alakítottak ki műszaki megoldásokat. Nekünk az egyre fogyatkozó vízforrást kell fel- és beosztanunk térben és időben úgy, hogy az kielégítse az élelmiszer termelési és tájhasználati elvárásokat is.

ÖNTÖZÉSI NAGYSÁGRENDEK

Hazánkban 1945 előtt az öntözéssel csak azok a földbirtokosok foglalkoztak, akiknek a termőföldi adottsága, a felszíni víz könnyű elérésének lehetősége adott volt, de ez legfeljebb néhány ezer holdnyi területet jelentett. Például a derekegyházi Károlyi grófék birtokát 1913-ban megvásárolva, Weiss Manfréd gyáriparos mintagazdaságot hozott létre. Ennek kapcsán a keskeny öntöző csatornákra alkalmas „öntözőhajót” készített, amelynek egy rekonstruált példánya mai is látható a településen.

1990 után azok az öntözőrendszerek maradtak fenn, amelyek területén életben maradt egy nagyobb gazdálkodói kör, de ekkortól fejlesztésre már nem került sor, csak a meglévő infrastruktúra végső leharcolására. Az öntözött terület nagysága 100.000 hektárra zuhant, ahonnan a 2000-es évektől elindult egy lassú stabilizáció.

VÍZKÉSZLETEK MÉRTÉKE

A mezőgazdasági öntözésben két forrásból használunk fel vízmennyiséget, a felszín alattiból – a kutakból, illetve a felszíni vizekből – leginkább a folyóvizeinkből. A kutakból való öntözés a mai fogalmaink szerint – korlátozottan alkalmas lehetőség, hiszen egy ősi tárolótérből, a jövő lehetőségét részben felélve – fogyasztjuk a vízkészleteket.

A felszíni vizek vízhasználatát laikus szemmel korlátlanul vélhetjük, de sajnos ez nem helyes megállapítás. A 2022-es és a 2025-ös év aszálya (is) megmutatta, hogy a tartós szárazságban a folyóvizeink vízhozama, és ami a legfontosabb – a vízkivételeknél a legkisebb vízállás – rohamosan csökken. Az öntözővíz igény pedig éppen

a kritikus szárazságban igényli a legnagyobb mennyiséget.

VÍZVESZTESÉG

A közmű szolgáltatások sarkalatos témaköre az üzemelési veszteségek mértéke. Igaz, hogy a vezetékes jellegű szolgáltatások az öntözővíz ellátással szemben műszaki előnyt élveznek a „zárt” rendszereik miatt (áram, gáz, ivóvíz), de így is folyamatos kihívás számukra is a műszaki hibákból eredő szivárgások, lopások mennyiségi kezelése.

Akkor mit gondoljunk azokról a rendszerekről, ahol minden nyitva van – egy vízbeadási pontot követően, döntő mértékben földmedrű csatornákon, több tíz kilométeren keresztül, vízkormányzó műtárgyakon át továbbítjuk a terméket – az öntözővizet.

Lefelé szivárog, felfelé párolog, a műtárgyaknál csordogál – az ügyfelek vízkivételi helyeinél pedig vízszintet kellene tartanunk és mennyiségi elvárást kell teljesíteni az adott igénylési időszakra.

Az ATIVIZIG működési területén csak szivattyús vízbeadási lehetőség létezik, köszönhetően annak, hogy hazánk mélypontja is itt található, illetve nincs olyan folyami duzzasztómű, amelynek vízszintjét a magaspontról kivezetve, a térszínen távolabbi területekre is el lehetne juttatni. Az öntözőrendszer/öntözőfürt minél távolabbi pontján kell kiszolgálni az ügyfelet, annál nagyobb a feltöltött mederrész és annál több lesz a veszteség.

Az ügyfeleknek ott kell a víz, ahol a földterületük van, a vizet pedig a szolgáltatónak oda kell vinni.

VÍZIGÉNY

A jogszabályi környezet és az eljárásrend korrekt módon definiálja a vízigeny fogalmát. Ha valaki felszíni vízkészletből kíván öntözni, akkor egy ún. „vízjogi engedélyezési eljárást” kell végbevinnie, ahol az öntözendő terület alapján (talajtani vizsgálatok stb.) kerül sor az igényelt vízmennyiség megállapítására.

Létezik a 2/1997. (II. 18.) KHVM rendelet a mezőgazdasági vízszolgáltató művek üzemeltetéséről, amelynek a 6. § (6) bekezdése kimondja, hogy – a vízhasználó a tényleges vízhasználatot

annak megkezdését megelőzően három nappal korábban köteles bejelenteni a vízszolgáltató területi képviselőjének. Igazgatóságunk – a későbbiekben bemutatásra kerülő WEB-es Vízigeny-nyelést – mint digitalizációs megoldást kíván arra alkalmazni, hogy az ügyféligények bejelentése minél gyorsabban és pontosabban megtörténjen, a leadott mennyiségek pedig az üzemeltetési időszakra vonatkozóan jól tervezhetőek legyenek.

MÉRÉSI HELYSZÍNEK

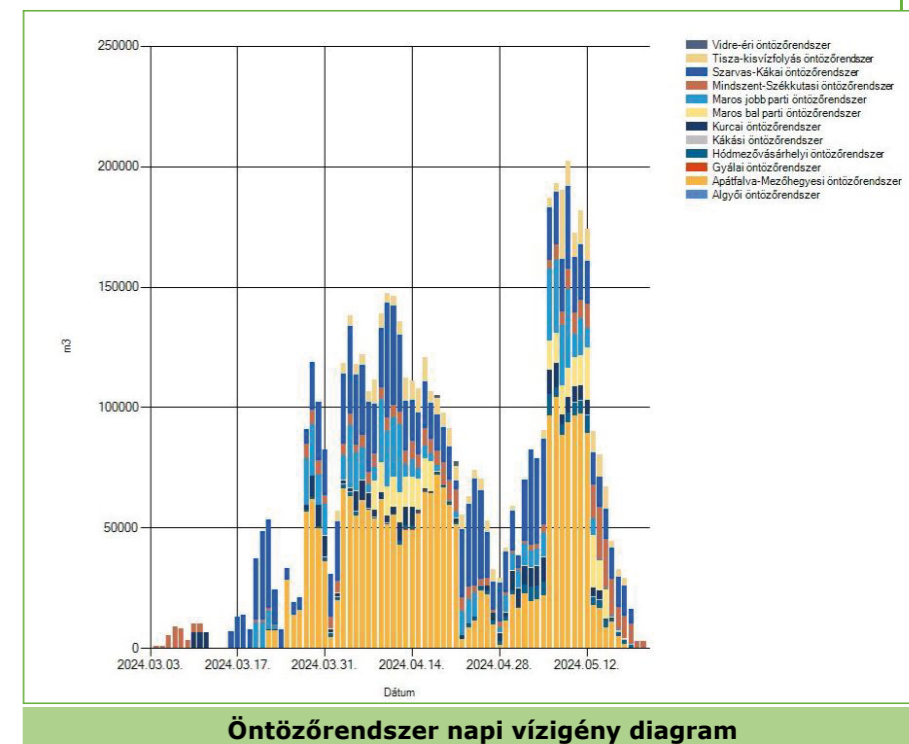
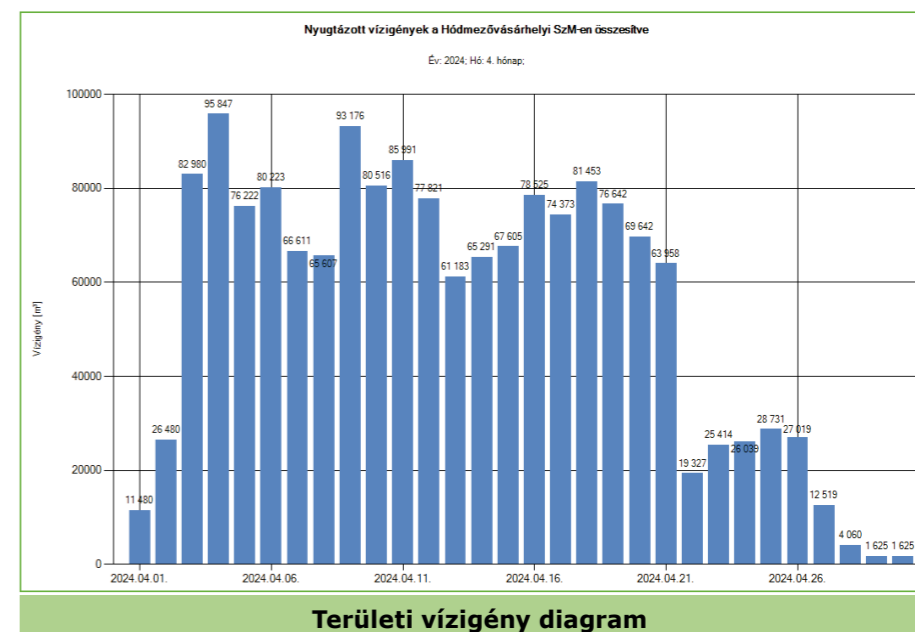
Az öntözőrendszerek üzemeltetésének hatékonyságával kapcsolatban fontos témakör még a vízmennyiség mérésének a helye és a módja. A vízáradási pont szintén a Vízjogi Engedélyeztetési eljárásban megállapításra kerülő helyszín. Jellemzően ezt az ügyfél tervezője és a Vízügyi Igazgatóság szakigazgatási osztálya egyezteteti. Az öntözendő földterülethez ésszerűen közel kell esnie, illetve az ügyfél öntözőberendezésének a típusa is determinálja a megoldást.

Az öntözővíz felhasználás során tehát tudnunk kell a fömúvi rendszerbe beadott vízmennyiséget, amely a szivattyútelepeknél ezakt módon számítható, illetve a vízáradási pontokon az ügyfelek által felhasznált vízmennyiséget. A kettő közötti különbség a vízvesztés, amelynek csökkentése az üzemeltetés hatékonyságának fő kérdése.

ATIVIZIG MEGOLDÁSOK

RENDEZETT VÍZÓRÁK

A mérési pontokon vagy öntözőberendezéseken elhelyezett vízmérő órák állapota a gyakorlatban szintén nem egységes, több témakörben is újragondolásra szorul. Véleményünk szerint a mezőgazdasági öntözővíz szolgáltatásban mielőbb el kell jutni az infrastruktúra-szolgáltatóknál alkalmazott megoldásokig, vagyis a Mérési Műszaki Irányelvek egységes definiálásáig, illetve a mérési pontokra vonatkozó helyszíni, telepítési feltételek tipizálásáig. A jövőben nem engedhető meg, hogy a különféle tervezői „szo-

kásjogok” vagy az ügyfelek ad hoc beszerzései alapján kerüljön kialakításra a mérési környezet.

Javaslatunk szerint, amit 2024-től minden Vízügyi Engedélyeztetési eljárásban feltételként határozunk meg, a következő:

Mezőgazdasági öntözővíz mérésére alkalmas, érvényesen hitelesített, CE és MID jelöléssel rendelkező, összegző vízmérő, amely impulzus jeladóval szerelt. A mérő elhelyezése a gyártó által megadott hiteles mérés beépítési feltételének megfelelően történjen.

Ha valamennyi feltétel teljesül, akkor az impulzusok digitális feldolgozása is lehetővé válik. Egy olvasó szerkezet felhelyezésével a mérőóra és

egy SIM kártya adatátvitelével gyakorlatilag online figyelhető a vízfogyasztás mértéke. Ez mind az ügyfél, mind a szolgáltató számára rendkívül előnyös. Az előbbi látja a tényleges öntözési folyamat előrehaladását, a szolgáltató pedig az üzemrendjét tudja a vízfogyasztás mennyiségéhez igazítani.

WEBES VÍZIGÉNYLÉS

A Vízigény-Vízszugár témakör korábbi taglalásakor már említettük, hogy jogszabály alapján az Ügyfeleknek 3 nappal korábban szükséges bejelenteniük a tényleges vízhasználat mennyiségét. Igazgatóságunk egy web alapú megoldást készített, amely egyszerűen és célirányosan használható. Az elkészített weboldal hivatott kiváltani az évek óta használt papír alapú öntözési vízigények bejelentését.

Lineár csatorna

A weblap közel 250 ügyfél számára biztosít lehetőséget a felhasználni kívánt vízigényének bejelentésére az ATIVIZIG szakaszmérnökségek felé. Az Ügyfelek ellenőrizni tudják a vízjogi engedélyéhez kapcsolódó adataikat és nyomon tudják követni azok változását. A program platformfüggetlen kialakítása révén a mobil telefonok kicsi képernyőjétől, a nagy kijelzőjú monitorokig teljes körűen használható.

A vízigény bejelentést 3 nappal a vízkivétel megkezdése előtt minden felhasználónak rögzítenie kell a vízigény bejelentő felületen keresztül. Emellett, 10 napra előre kérhet az öntözéséhez elégséges köbméternyi vízmennyiséget. Ugyanitt megadható a használ-

ni kívánt vízszlop milliméterben és személyes megjegyzés a vízkivétellel kapcsolatban.

Diagramos formában jól látható a vízfogyasztási affinitás az ATIVIZIG öntözési területén. Az adatok lekérhetőek szakaszmérnökségekre, öntözőrendszerekre, öntözőfürtökre, vízkivételi helyekre egy-egy megadott időszakon belül.

ÜZEMIRÁNYÍTÁS FONTOSSÁGA

A mezőgazdasági öntözővíz kiszolgálása jelentős erőforrás igényel a szolgáltatók részéről. Nem csak a technikai feltételek biztosítása a fontos, hanem a szakszemélyzet és az admi-nisztrációs háttér is. Az ATIVIZIG által üzemeltetett 16 öntözőrendszerben 42 öntözőfürt található, közel 270 vízkivételi ponttal. A vegetációs időszak csúcspontján, június, július és augusztus hónapokban közel 80-90 kollégánk napi 24 órás közreműködésére van szükség, hogy zökkenőmentesen történjen a vízigények kiszolgálása. A mintegy 600 km hosszúságú öntözőcsatornánk mentén, a 25-30 db szivattyútelep üzemeltetését végző szivattyútelepi gépész kollégák, a vízkormányzó és csatornaóri feladatokat ellátók, a műszaki irányítást végzők és a hibaelhárítók mellett, az irodai munkatársak feladatellátása is jelentős.

Ha a szivattyútelepeink PLC eszközeinek digitális adatai – pl. működési állapot, üzemóra, villamos teljesítmény, átemelt vízmennyiség stb. – a SCADA rendszeren keresztül beérkezik a központi adatbázisunkba, ehhez a csator-

Beton burkolatú öntözőcsatorna

Modern vízkivételi mű az Apátfalvi öntözőrendszerben

nákon lévő vízszintek és a műtárgyak nyitott-sági állapotának adatai is kapcsolódnak, akkor tudjuk, hogy a kiszolgálási útvonalon hol és mekkora vízszugár áll az ügyfelek rendelkezésére. Ügyfél oldalról pedig a vízmérő órák digitalizálása révén, on-line módon megkapjuk a kivett vízmennyiségeket, tudjuk az adott vízkivételi helyek vízszugár értékét, illetve a vízigény bejelentésekből több napra előre látjuk a folyamatot – akkor véleményünk szerint jól optimalizálható a szolgáltatási folyamat.

JÖVŐKÉP

Napjaink társadalmi kihívásainak kiemelkedően fontos területe az erőforrás hiány. Az édesvíz mindezek között azért is fontos, mert az élővilág fennmaradásának az alapja, a hiánya pedig napokon-heteken belül eredményezheti az élőrendszerek összeomlását.

Mindezekből az alábbiakat láthatjuk előre:

- Növekedni fog az öntözendő területek nagysága, ezáltal a vízigény.
- A felhasználáskor az egyidejűség fokozódni fog – egyszerre – sok vízre lesz szükség.
- A vízminőség témaköre felértékelődik.
- Az öntözővíz biztosítás költségei növekedni fognak.
- A folyamatos műszaki korszerűsítés elkerülhetetlen.
- Az üzembiztonság középpontba kerül.

A kihívásokra pedig a jelenlegi tudásunkkal a következőket válaszolhatjuk:

- Modernizáljunk – pl. alkalmazzunk minél több IoT és SMART eszközt.
- Digitalizáljunk – pl. az adatokat rendezett adatbázisokban tároljuk.
- Kommunikáljunk – pl. a szereplők közötti információ cserét gyorsítsuk.
- Elemezzünk – pl. vizsgáljuk a különféle üzemállapotok közötti összefüggéseket.

A jövőképről való gondolkodás során ma már nem megkerülhető téma a Mesterséges Intelligencia (MI) bevonása az öntözővíz szolgáltatásba. Az MI kifejlődésnek a mozgatórugója az volt, hogy nagytömegű adatmennyiséget elemezve tud következtetéseket levonni. Az öntözővíz szolgáltatás tipikusan ilyen szakterület, csak az évtizedek óta képződő adatbázisokat kell egyidejűleg elemezni. Ebből pedig az MI remek következtetéseket fog tudni levonni, előrejelzéseket adni, felhívja a figyelmet a veszélyekre és segíti az üzemeltetési folyamatot.

Vízmérő óra távleolvasó adapterrel

DR. KOZÁK Péter

igazgató, Titkárság

1994 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ biztosítja az Igazgatóság hatáskörébe tartozó feladatok jogszabályok szerinti, tervszerű, műszaki és gazdaságossági követelmények szerinti ellátását
- ▶ felelős az Igazgatóság tevékenységének jogszabályban előírt követelményeknek megfelelő ellátásáért, az Igazgatóság vagyonáért, tervszerű és gazdaságos működéséért
- ▶ irányítja az Igazgatóságot, valamint a közvetlen alárendeltségébe tartozó egységeket

SCHILSONG János

szolgálatvezető, Műszaki Biztonsági Szolgálat

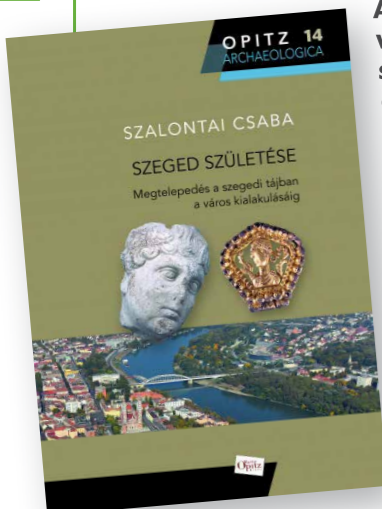
2008 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ szervezi, irányítja, ellenőrzi a Műszaki Biztonsági Szolgálat feladatait
- ▶ gondoskodik a vízkár-elhárításhoz szükséges feladatok végrehajtásáról
- ▶ részt vesz az Igazgatóság mezőgazdasági vízszolgáltatási, öntözési feladatainak ellátásában

A Vízügyi Történeti Emlékhely hírei

SZEGED SZÜLETÉSÉRŐL A KÖZÉLETI KÁVÉHÁZBAN

A legutóbbi Közéleti Kávéház estjén „Szeged születése – megtelepedés a szegedi tájban” címmel tartott előadást Dr. Szalontai Csaba, aki 2020-ban megjelent könyvében is feldolgozta a város korai történetét és a Tisza menti tájhoz való alkalmazkodás kérdését.

Az est családias hangulatú és közvetlen volt. Az előadó részletesen bemutatta,

hogyan alakíthatták a természeti viszonyok Szeged fejlődését, és miként válhatott a település a térség központjává. Az előadás alatt több gondolatébresztő kérdés is felvetődött a résztvevőkben, melyek élénk beszélgetés alapját képezték.

A rendezvény nemcsak tartalmas estét kínált, hanem olvasásra is ösztönzött: Szalontai Csaba Szeged születése – Megtelepedés a szegedi tájban a város kialakulásáig című könyve izgalmas betekintést nyújt Szeged múltjába, új megvilágításba helyezve a város és a táj kapcsolatát. A kötet mindazoknak ajánlható, akik szeretnék mélyebben megérteni, hogyan született meg és formálódott az a város, amelyet ma is otthonunknak nevezünk.

KOVÁCSNÉ Makai Tímea

területi műszaki referens, Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Osztály

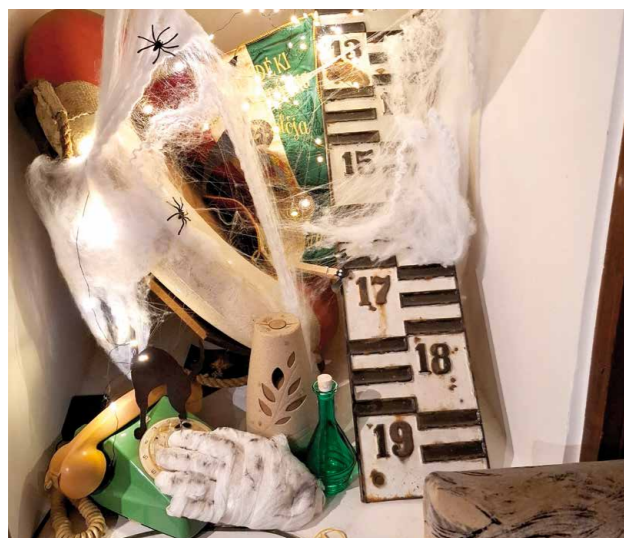

2018 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ ellátja az Újszegedi Vízügyi Történeti Emlékhely gondnoki feladatait
- ▶ feladata a múzeumi gyűjtemény katalogizálása, érték- és állagmegőrzésének biztosítása, valamint kapcsolattartás az Országos Vízügyi Múzeummal
- ▶ fogadja a látogató csoportokat, szükség szerinti tárlatot vezet

Közösségi élet az ATIVIZIG-nél

2025. november 3-án a Stefánia 4. alatti épületünk Pince helyiségében céges HALLOWEEN PARTY-t tartottunk.

Ez a késő őszi közösségépítő program az újdonság erejével hatott, így sok fiatal kolléga is csatlakozott Igazgatóságunktól az eseményhez. Nemcsak a munkatársak, a klubszoba is jelmezbe öltözött, az ott tárolt tárgyak új életre keltek és fokozták a hangulatot. Minden "eredeti" jelmezbe öltözött kollégának, szeretném megköszönni a részvételét, amellyel hozzájárult a rendezvény sikerességéhez!

CSORBA Anita

kiemelt funkcionális ügyintéző, Titkárság

2024 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ koordinálja az igazgató és a műszaki igazgatóhelyettes programjait
- ▶ ellátja az igazgató és a műszaki igazgatóhelyettes munkáját elősegítő titkári teendőket
- ▶ részt vesz a rendezvények előkészítésében, lebonyolításában, biztosítja a reprezentatív ellátást

Magyar-román felülvizsgálat

MAGYAR-ROMÁN KÖZÖS FELÜLVIZSGÁLAT

Minden évben megrendezésre kerül az őszi időszakban a magyar-román közös érdekű vízgazdálkodási művek műszaki állapotának felülvizsgálata. Az idei évben a Maros vízgyűjtő román területi részén megtartott 3 napos esemény 2025. szeptember 30. - október 2. időszakban zajlott.

A 2024. évi felülvizsgálat óta eltelt időszakban, a közös érdekű árvízvédelmi és belvízvédelmi szakaszokon a művek fenntartása és üzemeltetése megfelelő körülmények között történt, a szakértők nem tapasztaltak olyan jelenségeket, amelyek az árvízvédelmi biztonságot vagy a belvízvédelmi rendszerek üzemelését veszélyeztetnék.

A megtekintett létesítmények állapotával, védképességével, karbantartottságával kapcsolatos megállapítások a harmadik napon elkészített jegyzőkönyvekben szerepelnek.

A második napon, a szakmai kirándulás keretében kettő helyszín került bemutatásra.

Árvízi jelenségekhez kapcsolódott az első megálló, a Bihar-hegység déli részén, a Fehér Körös vízgyűjtőjében, a Kishalmágyi patak völgyében. Itt épült meg Kishalmágyi (Hălmăgel) időszakos víztározó, melyet 2021-ben adtak át. A duzzasztómű feladata, hogy az árvizek idején átmenetileg visszatartsa a vizet, csökkentve ezzel az árvízveszélyt a vízfolyás alvízi szakaszánál, ahol számszerűen négy település található.

A program első napján a két Fél szakértői a Maros bal parti és a Maros jobb parti árvízvédelmi töltés szakaszának létesítményeit: a Csanád 2, Csanád 3, Csanád 6, Perjámos 7, a Székesúti és a Sajtényi gátórházakat, valamint a hozzájuk tartozó védelmi szertárákat látogatták meg.

Az időszakos víztározó gátja kőből készült masszív agyaggaggal. A műszaki paraméterei szempontjából a létesítmény 24,5 méter magas, a korona hosszúsága 163,9 méter, a szélessége 10 méter. A tározó 72 millió m³ víz befogadásra lett kiépítve. A duzzasztómű teste alatt 2x17 m³/s vízhozamot átengedő, 90 méter hosszú fenékűritőalagutak lettek kiépítve. Biztonsági elemként a gáttestben egy árapasztó műtárgy található, amely a magas vízszintek esetén szabályozza a nagy vizek levezetését.

Az Aradi-, illetve a Temesi Meliorációs Területi Egységek kezelésében található belvízvédelmi művek közül a Marosi szivattyútelep, a Csanádi szivattyútelep és a Sajtényi szivattyútelep szemléje is a programban szerepelt.

Az átadás óta napjainkig, négy év alatt, összesen közel 3 millió m³ vizet tartott vissza ez a duzzasztómű.

MIHÁLY Emese

projekt referens, Igazgatási és Jogi Osztály
2019 óta az ATIVIZIG munkatársa

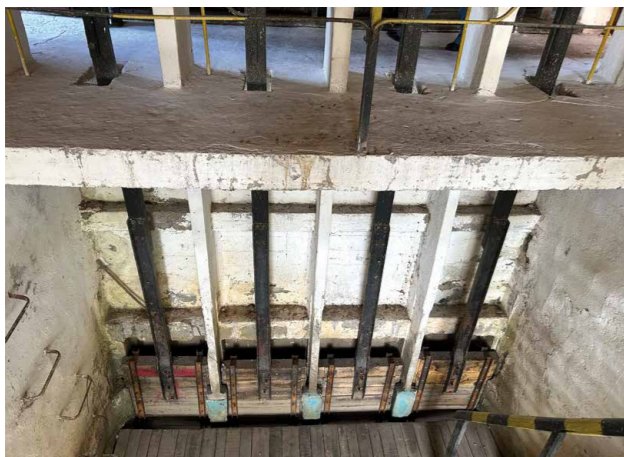

- ▶ részt vesz a nemzetközi vízügyi szakfeladat ellátásban
- ▶ a pályázati tevékenységhez kapcsolódóan együttműködik a projektmenedzserekkel
- ▶ ellátja az Információs Rendszer működtetéséhez szükséges feladatokat, együttműködik más ellenőrző és információs rendszerekkel

VÍZPÓTLÁS A FEHÉR-KÖRÖSÖN

Igazgatóságunk határvízi kapcsolatai lehetőségét adnak arra, hogy külföldi tapasztalatokat szerezzünk a szomszédos országok vízgyűjtőjén megvalósuló vízgazdálkodási intézkedésekről, beruházásokról. Egy-egy bejárás alkalmával nem csak a napi feladatokkal foglalkozunk, hanem egyéb vízépítési projekteket, fejlesztéseket és üzemelő rendszereket is bemutatnak a fogadó felek egymásnak. Az idei évben Romániában a Fehér-Körös vízgyűjtőjén látogattunk meg egy nagyon érdekes történelmi múlttal rendelkező vízkivételi műtárgyat és csatornát, amelyek példamutató megoldásai a mai mérnök számára is irányt mutathatnak.

A 19. század elején megjelenő társadalmi igények alapján (ármentesíteni kívánt termőterület, termelt gabona szállítása, őrlése) közel 170 éve épült meg a korszerű és komplex vízgazdálkodási megoldást kínáló Nádor-Malom-csatorna. A

Vízkivétel tiltó szerkezet

Vízkivételi mű belső faburkolat

csatorna mai szóhasználattal élve „kettős működésű”, egyrészt biztosítja a Fehér-Körösön érkező többlet vízmennyiség elvezetését (lecsapolás, ármentesítés), másrészt vízpótló műként 13 vízimalom számára is szolgálta a vizet. A Malom-csatorna nem különálló alkotásként épült, hanem a Körös szabályozásának szerves részét képezte régen és mai is.

A munkálat megtervezésével és levezetésével Beszédes József (1787-1852) vízmérnököt bízták meg, az érdekelt gazdák megalakították a József Nádor Társulatot. Az állam csak a gátak építését és a meder átvágását támogatta, a többi munkálatot az érdekeltek finanszírozták. A beruházás 1833-1840 közötti időszakban valósult meg.

A Nádor-malomcsatorna (Canalul morii) a Fehér-Körösből az Arad megyei Körösbökénynél (Butryin, Buteni) válik ki és Varsádnál tér vissza a Fehér-Körösbe. Közel 40 km-es szakasza a mai Békés megye területén húzódik. A csatornát a Fehér-Körös bal partján, a folyóval párhuzamosan építették. A csatorna hossza 91,9 km, 50 méteres szintkülönbséggel, és átlagosan 2,2 m³/s vízszállítási kapacitással építették ki. A csatorna szélessége helyenként eléri a 24 métert, mélysége a 12 métert.

A csatorna megépítésével 42 település szabadult meg az árvízveszélytől. Ez volt a Kárpát-medence első olyan ipari létesítménye, ahol a vízi energiát ipari célokra használták fel. A malmok nem a vízfolyás mentén, hanem az abból kivezetett mesterséges csatornán, egymástól mintegy 4-5 km távolságra épültek. A malomárok elágazásánál duzzasztót vagy gátat emeltek, ahol zsillippel szabályozták az árokba engedett víz mennyiségét. Tizenöt (egyes források szerint 13) vízimalom működött a csatornán, összesen 50 kerékkel. 6 malom kétkerekű, 8 malom négykerekű, egy pedig hatkerekű volt. Malmokat építettek többek között Bárzán, Bokszezen, Borosjenőben, Buttyinban, Nadabon, Siklón, Székudvaron, Szöllősen.

A malmok a két világháború között elvesztették jelentőségüket, állapotuk leromlott. Néhány épület még látható, például az étteremként üzemelő malom jó állapotban várja a turistákat. A Malom-csatorna jelenleg halastavak vízpótlását biztosítja.

A vízkivételi mű Buteniben épült meg.

- Ahhoz, hogy a Buttyeni vízkivételnél a Fehér-Körös medréből származó vizet a Malom-csatornába lehessen vezetni, meg kellett emelni a Fehér-Körös medrében a vízszintet egy fa gerendákból készült fenékküszöb megépítésével. A fagerendákból készült fenékküszöb nem bírta ki az idő múlását és különösen a víz erejét. Az új fenékküszöb betonból épült.
- A vízkivételt 2,5 m³/s vízhozamra tervezték.

- A Fehér-Körös mindkét partján a kőből és téglából épült, egyenként 30 méter hosszú támfal/partbiztosítás ma is állnak. Az 1834-1836-ban épült fa fenékküszöböt ezekbe a támfalba ágyazták be. Ugyanezek a támfalak támasztják alá a ma is álló beton fenékküszöböt is.
- A vízkivételi mű építészeti alkotásként is például szolgálhat a mai mérnök számára a gyönyörű fa tetőszerkezettel.
- A vízleadó műtárgy zárószerkezetét fagerendák összefogásával alakították ki. Számomra ez azt jelenti, hogy a vastablák korrózióval szembeni küzdelmünk kapcsán más műszaki lehetőség is van, amely lehet, olcsóbb, mint az általunk alkalmazott tiltós elzárások (Személy szerint én még nem láttam ilyen érdekes tiltótáblát).

A műszaki történelem és a régi korok műtárgyai iránt érdeklődő kollégáimnak ajánlom a térség

MAGYAR-ROMÁN ŐSZI BEJÁRÁS MAGYAR TERÜLETEN

A Magyar-Román Vízügyi Egyezmény Árvízvédekezési Szabályzat és Belvízvédekezési Szabályzatának megfelelően, valamint a Román-Magyar Vízügyi Bizottság meghatalmazottjai által elfogadott munkaterv szerint, az érintett szervezetek szakértői 2025. évben is ellenőrizték román és magyar területen a közös érdekű árvízvédelmi és belvízvédelmi művek műszaki állapotát.

A felülvizsgálat területi hatálya kiterjedt a Maros folyó árvízvédelmi műveire a torkolattól Aradig, valamint a Maros jobb és bal parti területek belvíz- és kettős működésű műveire, melyek üzemelése határon átnyúló hatásokkal bírnak.

Az ATIVIZIG héttagú magyar bizottságát Borza Tibor műszaki igazgatóhelyettes úr vezette. Román részről a felülvizsgálaton az ABAM Marosvásárhely, Aradi Szakasztechnikusok, ANIF Temesvár és ANIF Arad intézmények szakértői vettek részt.

A megtekintett létesítmények állapotával és karbantartottságával kapcsolatos megállapítások a felülvizsgálat zárásaként elkészített jegyzőkönyvekben kerültek rögzítésre. Részletezve külön:

- az árvízvédelmi töltésekre;
- a gátórházakra és védelmi szertárakra;
- a szivattyútelepekre;
- a belvízelvezető csatornákra vonatkozóan tartalmaztak megállapításokat.

látogatását, ahol még a család számára is érdekes kirándulást tehetünk a Fehér-Körösi vízkivétel és a Malom-csatorna környékén.

Forrás: Puskel Péter: Malom-csatorna rövid története. Fejezet az „Aradi sikertörténetek” című kötetben

PRIVÁ CZKI-JUHÁ SZNÉ DR. HAJDU Zsuzsanna

osztályvezető, Vízügyi és Öntözési Osztály 2003 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ ellátja a belvízvédelmi, vízhasznosítási művek üzemeltetését, fenntartását, fejlesztését és védelmét
- ▶ koordinálja az egysége ügkörének megfelelő tevékenységek elvi, szakmai irányítását és ellenőrzését
- ▶ felügyeli a belvízmentesítést és belvízvédekezést, aszálykár-elhárítást, vízhasznosítást, és síkvidéki vízrendezést

A jegyzőkönyvek megállapították, hogy a közös érdekű árvízvédelmi és belvízvédelmi szakaszokon a művek fenntartása és üzemeltetése megfelelő körülmények között történt.

A felülvizsgálatok során a szakértők nem tapasztaltak olyan jelenségeket, amelyek az árvízvédelmi biztonságot vagy a belvízvédelmi rendszerek üzemelését veszélyeztetnék.

A program részeként a Maros vízgyűjtő területén kívül eső műszaki létesítményeket is megtekintette a Bizottság. Magyar területen a Kiskörei

vízlépcső – Tisza tó vízrendszerébe nyerhettünk betekintést Fejes Lőrinc, Kiskörei szakasztechnikus úr bemutatásával. Majd a Tisza-tavi Ökocentrum láttnivalóit volt lehetőségünk megnézni.

A felülvizsgálatok során lehetőség nyílt az országok eltérő vízgazdálkodási és üzemeltetési sajá-

tosságainak kölcsönös megismerésére, valamint a résztvevők közti szakmai barátság ápolására, ami különösen számunkra – alvízi országgént – elemi érdekünk.

VERSEGI László

szakaszmérnök,
Hódmezővásárhelyi
Szakaszmérnökség

1990 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ szervezi, irányítja és ellenőrzi a vezetése alatt álló szervezeti egység és őrskemélyzet munkáját
- ▶ koordinálja a szakaszmérnökség számviteli, pénzügyi, munkaügyi, igazgatási, anyaggazdálkodási és ingatlan-nyilvántartási feladatait

A Nyugdíjas Klub hírei

2025. október 14-én az ATIVIZIG Nyugdíjas Klub Hódmezővásárhelyre kirándult. Programunk a Tájháznál kezdődött, ahol csatlakozott hozzánk Kenéz Imre nyugalmazott hódmezővásárhelyi Szakaszmérnök úr, aki nemrég ünnepelte 90. születésnapját. Isten éltesse – ezúton is – nagyon jó egészségben!

Majd következett a Tájház megtekintése, ahol Rakonczai Tibor úr nagy tudással és szeretettel mesélt minden egyes kiállított tárgyról, élmény volt hallgatni.

Programunk második részében, sütizés, kávézás és jóízű beszélgetés folyt a Sarokház Cukrászdában.

Az idő is kegyes volt hozzánk, nagyon jó délutánt töltöttünk együtt.

GAZDAG Erzsébet

nyugalmazott
gazdasági igazgató-helyettes

Nyugdíjas ős

Az idei ősön több programmal is kedveskedhettünk egykori kollégáinknak.

Október 29-én nyugdíjas találkozót szerveztünk az Irinyi utcai épületünk ebédlőjébe, 75 fő részvételével. A rendezvényen Dr. Kozák Péter igazgató köszöntötte a vendégeket, majd ismertette a 2025-ben történt szakmai eseményeket, történéseket.

Egy jó találkozó ismérve a finom étel, azért a szellemi töltökeztést ebéd követte, amely hosszú, kellemes beszélgetéssé formálódott. Megható volt látni a találkozás örömeit, a csillogó szempárokat, meg persze hallgatni a régi, kedves történetek mesélése során fel-felmerülő hangos kacajokat.

November 19-én egy rendhagyó eseményt valósítottunk meg. A korábban más programmal ösztöndíjas elköszöntést most önállóan szerveztük meg. Közel 40 fős vendégsereg ünnepelte azon kollégáinkat, akik a szervezetnél eltöltött idejük alatt példamutató vízügyi szolgálatot, kiemelkedő szakmai életpályát, magas szintű szakmai közösségi tevékenységet végeztek. Részükre emléktárgyat adományozott az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Vezetése. Sajnos egészségügyi okokból nem tudott mindenki velünk ünnepelni, de akik itt voltak a tárgyjutalmak átvétele után jóízű beszélgetést folytattak, mind egykori vezetőikkel, mind volt munkatársaikkal. Az

elismerések átadásakor új hagyományt teremtettünk, ugyanis minden kolléga életútját kiegészítette egykori felettese, így igazán személyes, meghatározó és vidám történeteket ismerhettünk meg nyugdíjas munkatársainkról.

KOVÁCS Szilvia

PR referens, Titkárság
2020 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ szervezi az Igazgatóság külső és belső kommunikációját
- ▶ ellátja, koordinálja az Igazgatóság projektjeinek kommunikációs tevékenységeit

INFRASTRUKTÚRA KUPA 2025

2025. október 4-én, szombaton került megrendezésre Budapesten a XIII. Infrastruktúra Kupa és Családi Nap, amelynek kispályás labdarúgó tornájára az ATIVIZIG csapata is meghívást kapott.

A tornára 36 csapat nevezett, akiket 6 db 6 fős csoportba osztottak be. A csoportok első két helyezettei, valamint a 4 legjobb harmadik helyezett jutott tovább az egyenes kieséses szakaszba. Az ATIVIZIG futballcsapata sajnos nem a legjobb előjelekkel vágott neki a tornának, mivel Balogh Endre és Sári Csaba személyében két fontos játékos sérülés, míg dr. Ágh Róbert családi elfoglaltság miatt nem állt rendelkezésünkre. A fontos hiányzók ellenére csapatunk végül a csoport 2. helyén végzett – 2 győzelemmel és 3 döntetlennel, így várhattuk a délutáni sorsolást, hogy kivel fogunk játszani a legjobb 16 csapat között a nyolcaddöntőben.

Sajnos 4-1-es vereséget szenvedtünk az ÉRV Zrt. csapata ellen, így csapatunk számára véget ért a torna. A kiesés ellenére elégedettek voltunk az eredménnyel, mivel a csoportban elért 2. helyezésünk is erőn felüli teljesítmény volt.

Az ATIVIZIG játékosai: Báthory Imre (MBHSZ), Benasoun Ádám (MBHSZ), Bures Péter (Tit-

ATIVIZIG csapatfotó 2025 InfraKupa

kárság), Dávid László (Informatikai és Téradat Osztály), Kurucz Ádám (Csongrádi Szakasz mérnökség), Sándor Zsolt (Szentesi Szakasz mérnökség), Vidumánszki Tamás (Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály), Vizsnyiczai Olivér (MBHSZ).

VIZSNYICZAI Olivér

adminisztrátor,
Műszaki Biztonsági és Hajózási
Szolgálat

2023 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ ellátja az Igazgatóság öntözési feladataival kapcsolatos iratok, adatok rendezését és kezelését, az adatgyűjtést és adatszolgáltatást, az adatbázis kezelését
- ▶ elvégzi a szerződések, megrendelések és a hozzájuk kapcsolódó iratok dokumentációs feladatait

2025. ÉVI KÖRÖS KUPA

Idén június közepén a TIVIZIG szervezésében, Berettyóújfalun került megrendezésre a nagy múltú focitorna, a Körös Kupa a gyulai, debreceni, szolnoki és a szegedi igazgatóságok részvételével. Igazgatóságunk nagy reményekkel érkezett a helyszínre az ismételt átalakult

Körös Kupa csapata

csapattal. A szabályban foglaltak szerint az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály tagjain kívül csak az léphetett pályára, aki a védelmi szervezeti beosztásban szerepelt. Ennek megfelelően a Balogh Endre, Báthory Imre, Bures Péter, Frank Szabolcs, Gesztesi Erika, Mándoki Attila, Sándor Zsolt, Sági Rajmund, Sári Csaba, Vidumánszki Tamás alkotta csapattal indultunk útra Szegedről.

Az első meccsen a hazai csapatot 1:0-ra legyőztük, majd a szolnoki csapattal döntetlent játszottunk. Az utolsó meccset a legerősebb ellenfélnek vélt gyulai kollégák ellen játszottuk. Már a meccs előtt kiderült, hogy számunka csak a győzelemmel érhető el az első hely. Ennek megfelelően bátran, harcosan mentünk fel a pályára. Szívünket, lelkünket kitettük és két szép gólt szereztünk. Azonban mindkét gólunkra a gyulai oldalon is volt válasz, így a 2:2-es végeredmény azt jelentette, hogy a második helyen végeztünk.

Az eredményhirdetésre az ártándi Elit Rendezvényházban került sor, ahol a második helyért járó serleget Borza Tibor műszaki igazgató-helyettes úr vette át. Az eredményhirdetést egy

fantasztikus hangulatú baráti ebéd és estig tartó beszélgetés követték. Az eredménytől függetlenül reméljük, hogy még sok hasonló rendezvény lesz, mert az esemény sportértékén túl a kollégákkal történt személyes beszélgetések a jövőbeni közös munka, vagy akár egy árvízvédekezés sikerét is megalapozhatják.

FAIR PLAY DÍJAS
A SZEGEDI VÍZÜGY(I SE FOCICSAPATA)

A 2024/2025-ös szezonban a sportegyesület focicsapata a Szeged Városi Kispályás Labdarúgó Bajnokság II. osztályában indult, miután a szervezők kérésére a csapat vállalta a magasabb, sokkal erősebb liga kihívásait. A bajnokságot inkább kevesebb, mint több sikerrel végigküzdöttük, de sportszerűen – az ellenfelek durvaságát nem viszonzva – játszottuk a meccseinket, melyet a szezonban sérülések is nehezítettek.

A tabellán elért nem túl előkelő helyezésünktől függetlenül a szezon végi eredményhirdetésen mégis főszerepet kapott a szegedi vízügy. Nem kis meglepetésünkre a szervezők valamennyi liga csapatát figyelembe véve (több mint 60! klub közül) a Szegedi Vízügyi SE csapatának ítélték oda a Fair Play díjat. Ezt a tavaly őszi dunai árvízvédekezésben nyújtott munkánk elismeréséül kaptuk, valamint azért is, mert az előző évi III. liga 4. helyezésként vállaltuk a magasabb osztályban történt feljutást és becsülettel végigküzdöttük a meccseket.

Ez az elismerés nem csak a focicsapat, hanem a szegedi vízügyhöz tartozó valamennyi kolléga, kolléganő érdeme is!

SÁRI Csaba

szakágazati vezető,
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási
Osztály

2005 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ a szakhatóságok felkérése alapján gondoskodik a hatósági és szakhatósági szakmai vélemények kialakításáról, valamint részt vesz a felügyeleti ellenőrzéseken
- ▶ részt vesz a nemzetközi, különösen a határvízi egyezményekből adódó feladatok ellátásában
- ▶ közreműködik a szakágazatot érintő pályázatok műszaki munkarészének összeállításában

2025. évi őszi felülvizsgálatok
– nem úgy „ahogy szoktuk”

Mint minden évben, ebben az esztendőben is végrehajtottuk az őszi felülvizsgálatokat. Bár a vízügyi ágazatban sokszor ismételt – esetenként a jókedv fokozásának szándékával elejtett – szófordulat az „azért mert így szoktuk” indoklás, ebben az esetben nem erről van szó. A szemlék elvégzésére egyrészről a jogszabályok és utasítások, másrészről a szakmai meggyőződés készíteti a vízügyi dolgozókat. Az évi rendszereséggel megszervezett szemlék és az azokat előkészítő munkálatok ugyanis elengedhetetlen eszközei a védekezésre történő hatékony felkészülésnek. Ez a felkészülési munka rendkívül szerteágazó tevékenység, amelyben a gát- és csatornaőröktől a szakaszmérnökökig, a gépészeketől a szolgálatvezetőkhöz, a szakágazati ügyintézőktől az osztályvezetőkhöz számos munkatársunk részt vesz.

Az idei évben azonban ez a tevékenység nem a „megszokott” körülmények között folyt. A Magyarország-kormány által meghirdetett Aszályvédelmi Akcióterv (AVAT), az Országos Vízügyi Főigazgatóság „Víz a tájba” programja, valamint az egyéb vízhiány elleni védekezési tevé-

kenység rendkívüli erőfeszítésre készítette az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság állományát. Természetesen a fentieket az évi rendes feladatok (pl. őszi szemlékre történő felkészülés) elvégzésén túlmenően hajtották végre munkatársaink és mindezek mellett nem kértük ugyan, de megkaptuk a parajdi események okozta vízminőségi kárelhárítási tevékenységet.

Ezen körülmények között kezdődött meg az árvíz- és belvízvédekezésre való felkészülés, a védművek, azok műtárgyai és tartozékai, valamint a védekezési berendezések, gépek, eszközök és felszerelések idei felülvizsgálata, amelyet Igazgatóságunk idén 2025. szeptember 2. – október 21. közötti időszakban hajtott végre. Egyes szakbizottságok ezen időszakot megelőzően is tevékenykedtek előkészítve a védelem-vezetés által vezetett Bizottsági felülvizsgálókat. Ellenőrzés alá vontuk:

- a folyószabályozási műveket,
- a saját és idegen kezelésű műtárgyakat és szivattyútelepeket,
- a másodrendű árvízvédelmi műveket,

- a Védelmi Osztag felszerelését, jégtörőket, hajókat,
- a raktárakat, szertárakat és az ott elhelyezett védelmi anyagokat, eszközöket és felszereléseket,
- a vízkárelhárítási véderdők állapotát,
- a vízrajzi műtárgyakat és azok működképességét,
- az informatika és hírközlés létesítményeit és azok működképességét.

Az árvízvédelmi töltéseket keresztező mélyvezetésű műtárgyak ellenőrzése sem a „megszokott” módon történt a 2025. évben. A munkavédelmi előírások szerint ún. beszállással végzett munkának minősül minden olyan tevékenység, melyet a műtárgy belsejében való tartózkodással végeznek, ha ezt a teret nem emberi tartózkodásra tervezték. Kollégáink beszerezték a szükséges speciális felszereléseket, szigorú orvosi vizsgálaton vettek részt és külső szakértő segítségével elkészítették a megfelelő dokumentációkat, beszállási engedélyeket.

Beszállási engedéllyel elvégzett műtárgy ellenőrzés

A felülvizsgálatok kiértékelő értekezletére 2025. november 11-én került sor az Irinyi utcai épületünk ebédlőjében. Az értekezleten a hidrológiai év összefoglalóját követően elhangzott az árvízvédelmi és folyógazdálkodási-, a belvízvédelmi és öntözési-, valamint a vízminőségvédelmi szemleprogramtervezés ismertetése. A tapasztalatok és megállapítások az Országos Vízügyi Főigazgatóságnak küldendő felülvizsgálatokat érintő jelentésbe is bekerülnek.

Az értekezleten a szakágazati beszámolókat követően összegeztük a 2025. évi intézkedési terv megvalósulását. A 70 db 2025. évi intézkedési terv pont egyes szakterületek közötti megoszlása az alábbi:

- Árvízvédelem és Folyógazdálkodás - Általános intézkedési pontjai - 21 db

- Belvízvédelem és Öntözés - Általános intézkedési pontjai - 23 db
- Vízrajz - Általános intézkedési pontjai - 9 db
- MBHSZ - Általános intézkedési pontjai - 14 db
- Erdészet - Általános intézkedési terv pontjai - 3 db

Az intézkedési terv pontok egy részéhez nem szükséges külön anyagi forrás felhasználása, ezek kivétel nélkül ez évben megvalósultak. Azon intézkedési terv pontokat azonban, amelyek építéssel, helyreállítással és/vagy jelentős mennyiségű anyagvásárlással járnak vagy külső vállalkozó igénybevételét teszik szükségessé, rendelkezésre álló forrás nélkül nem minden esetben sikerült megvalósítani. Az idei évben a fent részletezett, rendkívüli vízhiány elhárításával kapcsolatos tevékenységek és a parajdi események határidő hosszabbításokat indokoltak, így számos intézkedési pontunk határidejének módosítására kényszerültünk, amely sok esetben azt is jelenti, hogy a végrehajtás december hónapot is érinti.

Fentiek miatt a 70 db intézkedési terv pont alapvetően 3 részre osztható az alábbiak szerint:

- Megvalósult: 41 db
- Év végéig megvalósul: 19 db
- Nem valósult meg: 10 db

Azon intézkedési terv pontok, amelyek megvalósítása meghiúsult, helyet kaptak a 2026. évi intézkedési tervünkben. A határidő módosítások a védelmi képességet közvetlenül nem befolyásolták.

A 2025. évi intézkedési terv megvalósulása

A kiértékelő értekezlet a szakaszmérnökségeink valamint szolgálatunk vezetőinek hozzászólásával folytatódott. A lényegre törő szakmai beszámolók mellett a középvezetők megemléstették a dolgozókat érintő rendkívüli leterheltséget, amely esetenként az évi rendes szabadságok kivételét is akadályozta és sajnos az állomány egészségi állapotában is tapasztalható az igénybevétel negatív hatása.

Az értekezlet befejező részeként az idei felülvizsgálatok tapasztalatai alapján összeállításra került a 2026. évi intézkedési terv, amely 54 db feladatot fogalmaz meg.

A Szentesi Szakaszmérnökség beszámolója

Az erőt meghaladó munka érezhető, látható és tapasztalható nem csak a területen járva, hanem a média által is hangsúlyozva. Az eredményeinkről szóló hírek messze eljutottak és

CSONGRÁDI Szakaszmérnökség

2025. évi őszi felülvizsgálatok a Csongrádi Szakaszmérnökség területén

A Csongrádi Szakaszmérnökség működési területén a 2025. évi ár-, belvízvédelmi és folyószabályozási művek éves őszi felülvizsgálata 2025. szeptember 9-én a Tisza folyó kisvízi beutazásával kezdődött és 2025. október 13-án a 11.03 számú, Tisza folyó jobb parti elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal szemléjével végződött. A felülvizsgálatok a központilag kiadott szemleprogramterv alapján zajlottak.

Csongrád, Felgyő, Csanytelek települések önkormányzati kezelésében lévő másodrendű védművek és belterületi csapadékvíz elvezető rendszerek, valamint az ATIVIZIG kezelésében lévő bel- és árvízvédelmi főművek felülvizsgálatán a Szentesi Katasztrófavédelmi Kirendeltség, utóbbinál a Vízügyi Hatóság szakemberei is részt vettek.

A szakbizottságok 2025. október 13-ig az alábbi felülvizsgálatokat végezték el:

- Tisza hajóút kitűzési táblák, folyószabályozási létesítmények, öntöző fővízkivételek és az árvízvédelmi töltést veszélyesen megközelítő partszakaszok felülvizsgálata
- idegen kezelésű II. rendű árvízvédelmi művek felülvizsgálata (Csongrádi körtöltés, Dongércsanyteleki töltés, Felgyő-csanyteleki töltés, Vidreéri keresztgát)
- saját kezelésű II. rendű árvízvédelmi művek

több alkalommal helyet kaptunk a napilapokban, folyóiratokban, sőt az országos lefedettségű televízió adásokban is. A hírek azonban csak az eredményeket emelik ki, de a befektetett humán erőforrás igénybevételéről természetesen nem szólnak, hiszen nem ez a rendeltetésük. Azt csak mi tudjuk például, hogy van olyan munkatársunk, aki ebben az évben több mint 600 órát túlórázott. A vezetők is látják a túlterheltséget és tudják, hogy ilyen és hasonló évek munkamennyisége kizárólag az állomány jelentős bővítésével végezhető el.

Az őszi felülvizsgálatok lezárultak, védelmi képességet jelentősen befolyásoló, azonnali beavatkozást igénylő problémát nem tapasztaltunk. Ezúton is KÖSZÖNÖM minden munkatársamnak a fentiek érdekében befektetett energiát.

Borza Tibor

felülvizsgálata (Dongéri bp.-i töltés)

- fővédvonalat keresztező idegen kezelésű műtárgyak felülvizsgálata (>20 db)
- fővédvonalat keresztező saját kezelésű műtárgyak felülvizsgálata (Vidreéri sztp., Kistréti sztp., Sárkányfarki zsilip, Csajtói zsilip)
- beszállásos műtárgy felülvizsgálat (Vidreéri sztp., Sárkányfarki zsilip)
- kamerás műtárgy felülvizsgálat (Sárkányfarki zsilip)
- fővédvonal gyeptakaró, véderdők, védősávok, hullámtéri nyiladékok felülvizsgálata
- örtelepek, szertárak, védelmi anyagok, eszközök felülvizsgálata
- vízrajzi létesítmények és hidrometeorológiai állomások felülvizsgálata

Az elsőrendű árvízvédelmi töltés kaszálása a bérlelőkkel és az MBHSZ gépekkel a felülvizsgálat időpontjára elkészült, a belvízvédelmi művek fenntartási munkái jelenleg is folyamatban vannak. Az őrzéskor felkészítésében az őrszemélyzet családtagjai is részt vettek, mivel egyre kevesebb a közfoglalkoztatott létszám. A saját kezelésű töltéskeresztező nagyműtárgyakat a gát- és csatornaőrök közösen készítették fel a szivattyútelepi gépkezelőkkel. A saját kezelésű mélyvezetésű műtárgyak (Vidreéri szivattyútelep, Sárkányfarki zsilip) víz- és mentett oldali főelzáró szerkezeteinek működképességének

Folytatódott a Domaszéki-főcsatorna mederburkolása

Mederburkolat a Domaszéki-főcsatornán

A Vízpart újság 2025. évi márciusi számában lehetőségünk volt beszámolni a Domaszéki-főcsatorna 2+400-2+650 cskm szelvények közötti mederszakaszának burkolásáról, valamint a 2+940 cskm szelvényben lévő új átjáró létesítéséről, melyet akkor I. ütemnek neveztünk el. Akkori cikkünket azzal a gondolattal fejeztük be, hogy a II. ütem előkészítése megtörtént, a szakasz mérnökség által elkészített kiviteli tervdokumentáció és a mederburkoló elemek, továbbá ágyazati anyagok rendelkezésre állnak, ezért a folytatást a pénzügyi-gazdasági helyzet függvényében tervezhetjük a térségi vízgazdálkodás hatékonyságának növelése érdekében. Örömmel jelenthetjük, hogy a megkezdett munkát az idei gazdasági évben folytatni tudtuk, melynek során tárgyév végére elkészül a mederburkolás II. üteme is.

Emlékeztetőül korábbi írásunkból, az elvégzett beruházási program megindítását a BYD Autógyár létesítéséhez kapcsolódó csapadékvíz elvezető rendszer átalakításának igénye hozta el, melynek során a csatornákból visszabontott előre gyártott mederburkoló elemek újrahasznosítását választottuk azok bezúzása helyett. Ezen fenék- és oldalelemek továbbá az azok alá terített majd a bontás során átkeveredés nélkül kiemelt osztályozott kavics átszállításra kerültek a Domaszéki-főcsatorna melletti depónia

helyekre, ahonnan beépítésük folyamatosan biztosított minimális szállítási távolságon belül.

A II. ütem kivitelezése során a korábban elkészült mederburkolattól indulva, annak geometriájához kapcsolódva és igazodva év végéig elkészül a 2+650-2+960 cskm szelvények közötti szakasz burkolása, mely magában foglalja az előző etapban a 2+940 cskm szelvényben megépült átjárót is annak elő- és utófenék burkolatához csatlakozva. A munkavégzés során először a földmeder profilozása készült el felvízi oldal felől elhelyezett ideiglenes földelzárás védelme mellett, kialakítva a tervezett fenékszélességet és a rézsúhajlást. Az előkészített felületre geotextília réteg került, melyre osztályozott kavicsot terítették ágyazati réte-

Kisivánszéki-csatorna becsatlakozásának burkolata

get képezve összesen 980 m³ mennyiségben. Az ágyazati rétegrend betömörítését követően kerültek beemelésre a vasbeton fenékelemek (150 db mennyiségben), melyekre monolit vasbeton fejgerendát építettek ki. Ezen fejgeren-

és a felülvizsgálaton megjelentek. Az ár- és belvízvédelmi műtárgyak, örtelemek felkészítését és karbantartását az illetékes örök a rendelkezésükre bocsátott fenntartási anyagokkal végezték.

A bizottságok a védműveket, műtárgyakat, örtelemek rendjét, védelmi tervek állapotát megfelelőnek minősítették, közvetlen ár- és belvízveszélyt jelentő hibát, hiányosságot nem tártak fel. A belvízvédelmi szemlén a bizottság kiemelt figyelmet fordított az év folyamán az Aszályvédelmi Akcióterv (AVAT) és a 2025.05.30. - 2025.10.24. közötti vízhiány elleni védekezési időszakban (III. fokú vízhiány elleni védekezési készütség során) elvégzett beavatkozásokra, azok jogosultságára, hasznosságára. Meghatározásra kerültek a jövőbeli vízvisztartási irányelvek, lehetőségek és további tennivalók.

A felülvizsgálatok során tapasztalt esetleges hiányosságok, egyéb felmerült igények, javaslatok a 2026. évi intézkedési tervbe rögzítésre kerültek.

Fotó: Pap Imre

ellenőrzése előszemle alkalmával az előírt munkavédelmi előírások (beszállási engedély) szigorú betartása mellett kerültek végrehajtásra. Emellett a Sárkányfarki zsilip töltést keresztelő gravitációs csővezeték (1000 mm) kamerás vizsgálatára is sor került. Az idegen kezelésű töltéskeresztelő műtárgyak kezelői a kiértékelésnek eleget téve a műtárgyakat felkészítették

DÉSI Gábor

szakasz mérnök-helyettes,
Csongrádi Szakasz mérnökség
1989 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ ellátja az árvízvédelemmel kapcsolatos feladatokat
- ▶ koordinálja a közfoglalkoztatott dolgozók munkáját
- ▶ meghatározza és irányítja az őri állomány munkáját, ellenőrzi a feladatok elvégzését a szakasz mérnökség területén

SÁGI Rajmund

szakasz mérnök,
Csongrádi Szakasz mérnökség
2011 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ koordinálja a szakasz mérnökség feladatellátását
- ▶ közreműködik az Igazgatóság vagyonkezelésében álló vizeket és vízi létesítményeket érintő beavatkozások, kezelői nyilatkozatok, hozzájárulások kiadásában
- ▶ meghatározza, irányítja és ellenőrzi az őrsemélyzet munkáját, feladatait

dákra támaszkodnak a beton oldalelemek (1350 db mennyiségben), melyek részüoldalanként 3-3 sorban, kötésben kerültek beépítésre. Az iránytöréseknél, továbbá a korábban megépült átjáró csatlakozásánál az átmeneti szelvények monolit vasbeton burkolatot és betonba rakott terméskő burkolatot kaptak.

Kisiványszéki-csatorna 0+043 cskm tiltós átereszhez kapcsolódó TB elemek

A munka alá vett mederszakaszon csatlakozik be a Domaszéki-főcsatornába a Kisiványszéki-csatorna, melynek torkolati szakasza szintén burkolásra került azonos ágyazati rétegrenddel, TB mederburkoló elemek beépítésével. Ezen mellékcsatorna burkolata a 0+043 cskm szelvényében lévő aknás tiltó utófenék burkolatához csatlakozik, mely mederlap burkolat a TB elemekhez monolit vasbeton szelvényel kapcsolódik össze, mely megoldás – a helyszíni betonozás – az ívekben lévő TB elemek között is alkalmazásra került.

Beszámolóinkat előző írásunk gondolatmenetével zárjuk, mely szerint a következő III. ütem megvalósításához rendelkezésünkre állnak a kiviteli tervek valamint a – depóniákban rendezett körülmények között betárolt – mederburkoló elemek és ágyazati réteg építéshez szükséges anyagok, ezért a folytatás reményével és teljes elhivatottsággal állunk a következő gazdasági év elé.

KOHN Sándor

területi műszaki referens,
Szegedi Szakaszmérnökség

2009 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ részt vesz a Szakaszmérnökség árvízvédelmi, belvízvédelmi, erdészeti és mezőgazdasági vízhasznosítási tevékenységének irányításában és ellenőrzésében
- ▶ közreműködik az ár- és belvízvédelmi, továbbá a kettős működésű féművek üzemképes állapotának biztosításában, a fenntartási és üzemelési feladatainak ellátásában

VÍZRAJZI TÁJÉKOZTATÓ (2025. szeptember – október)

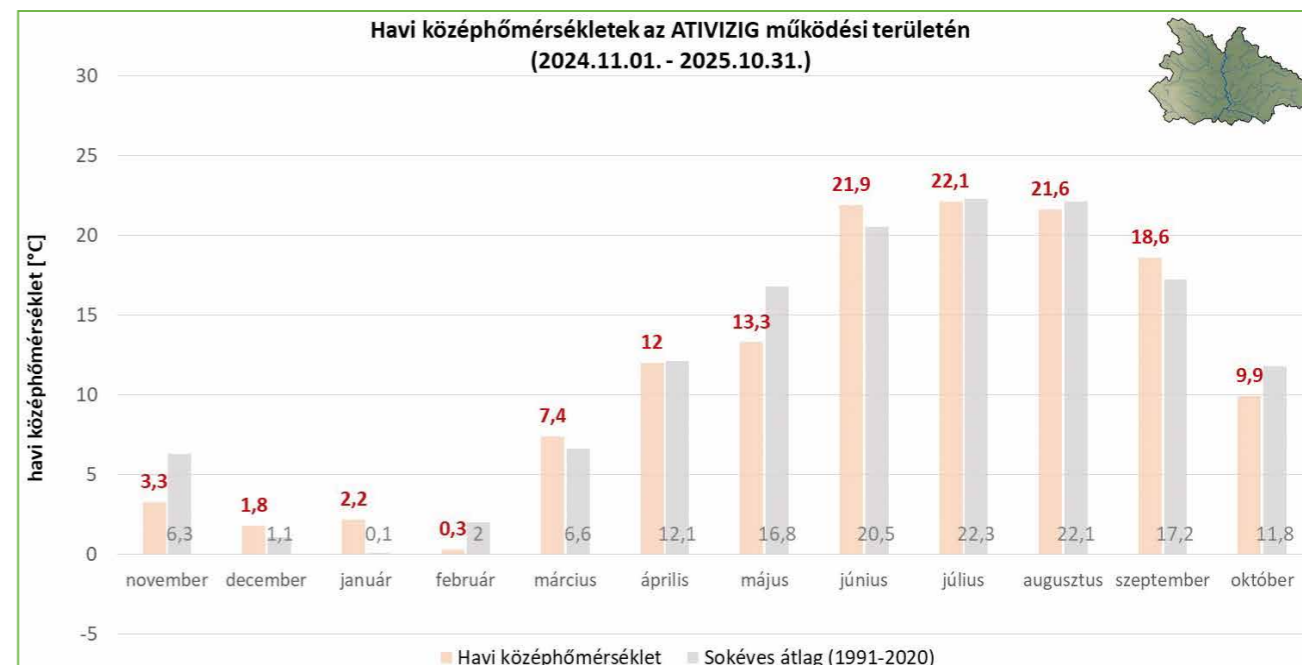
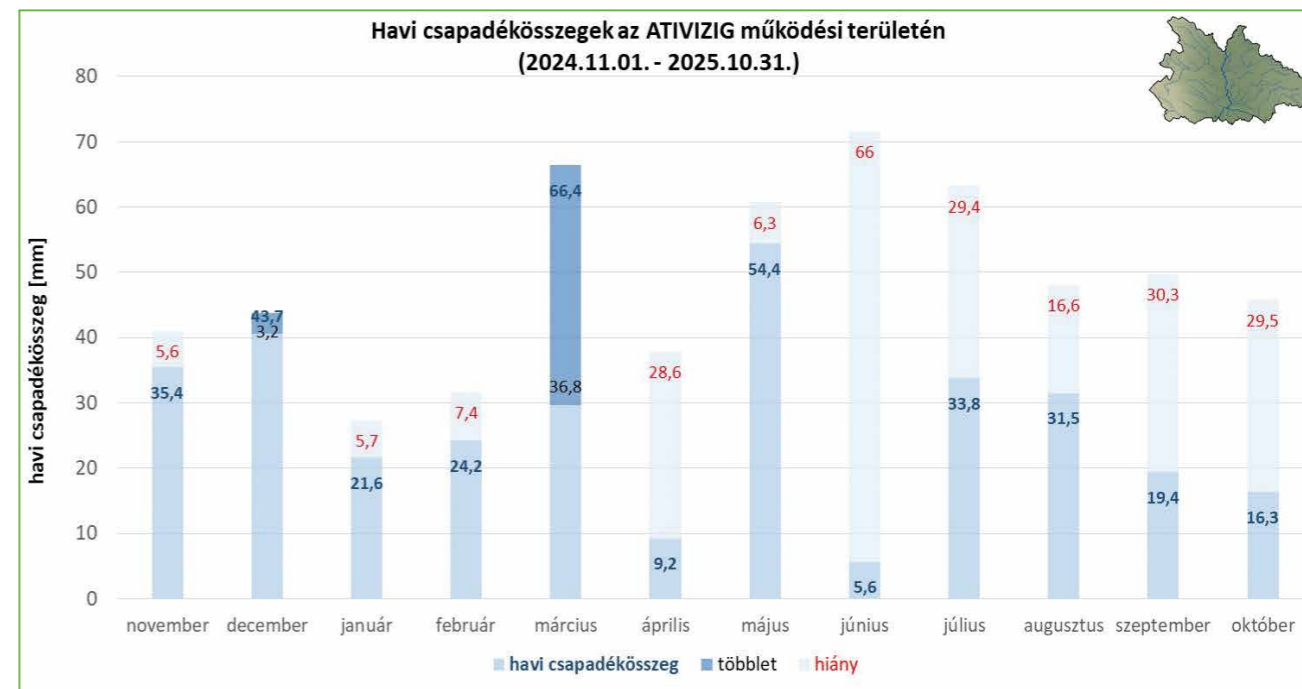
Az idei ősz beköszöntével folytatódott az egész évre jellemző rendkívül száraz időjárás. A szeptemberben, illetve októberben hullott csapadék mennyisége nem tudta kellőképpen mérsékelni a nyári aszályt, amely tovább fokozta az Igazgatóságunk területén fennálló vízhiányt. A talajvízkészletek ezáltal tovább csökkentek, a Tisza és a Maros vízállását pedig a sokéves minimumhoz közeli értékek jellemezték.

CSAPADÉK

Szeptemberben a Tisza vízgyűjtő területére hullott csapadék mennyisége (59,1 mm) né-

mileg meghaladta ugyan a sokéves átlagot, azonban az októberi száraz időjárás további vízhiányt eredményezett a térségben. Az elmúlt tizenkét hónap adatai így egy jelentős, 187 mm-es hiányról árulkodtak.

Az ATIVIZIG területén a szeptemberben regisztrált 19,4 mm-es csapadékösszeg ugyanakkor a sokéves átlagnak mindössze a 39%-át jelentette, az októberben hullott mennyiség (16,3 mm) pedig az időszakra jellemző érték 36%-át sem érte el. A csapadékban rendkívül szegény időjárás hatására október végére már 188 mm-es hiányról beszélhettünk.

Igazgatóságunk legcsapadékosabb részének az ősz első két hónapjában Fehértó-Dongér csatornaórház (95 mm) környéke bizonyult, míg a legkisebb, 19,6 mm-es csapadékatlagot Nagylak (Bökény) gátórháznál rögzítettük.

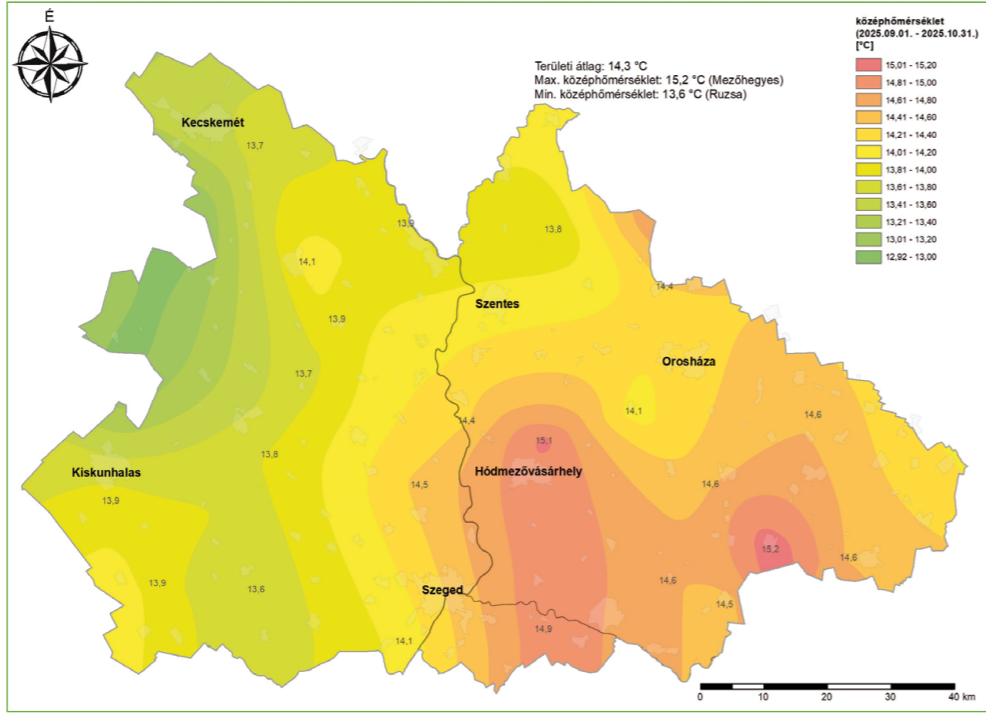
LÉGHŐMÉRSÉKLET

Szeptember elejét az ATIVIZIG területén még viszonylag magas hőmérsékleti értékek jellemezték, amelyek fokozatos csökkenést mutattak. A második dekád elején jelentkező felmelegedés során ugyanakkor újabb hőségnapokat (napi maximumhőmérséklet $\geq 30^\circ\text{C}$) regisztráltunk. Nagyobb mértékű lehűlés a

harmadik dekád közepén jelentkezett, ekkortól kezdve a napi átlaghőmérsékletek jellemzően 15°C alatt alakultak. A havi középhőmérséklet végül $18,6^\circ\text{C}$ -nak adódott, amely $1,5^\circ\text{C}$ -kal magasabb a sokéves átlagnál. Az ősz második hónapja ezzel ellentétben már szokatlanul hűvösnek bizonyult. A harmadik dekád elejét jellemző melegebb időjárás során ugyan 20°C feletti értékeket is mértek, azonban a havi átlaghőmérséklet ($9,9^\circ\text{C}$) végül $1,8^\circ\text{C}$ -kal alacsonyabbnak mutatkozott az ilyenkor megszokottnál. Az ATIVIZIG leghűvösebb területének ebben az időszakban Ruzsa környéke ($13,6^\circ\text{C}$) bizonyult, a legmagasabb középhőmérsékletet pedig Mezőhegyesnél ($15,2^\circ\text{C}$) rögzítettük.

FOLYÓK VÍZJÁRÁSA

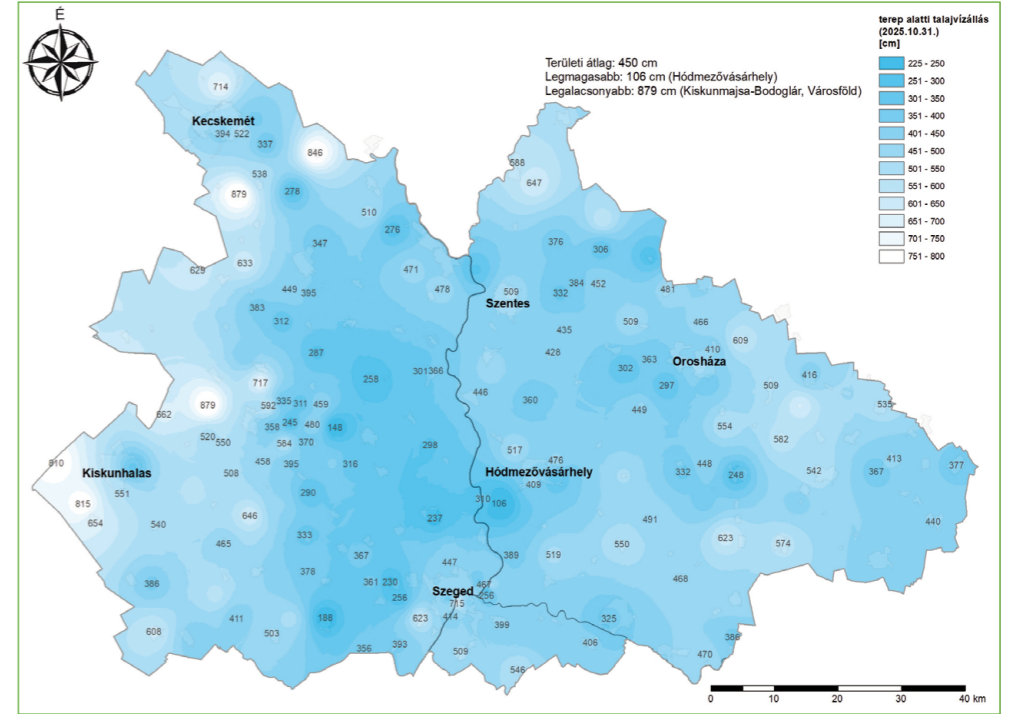
Az ATIVIZIG működési területéhez tartozó folyószakaszok vízjárását nem jellemezték nagyobb mértékű változások az őszi hónapokban. Szegednél a Tisza vízállása a nyári hónapokhoz hasonlóan szeptemberben és októberben is 100 cm körül alakult. Makónál a Maros vízállása ugyanakkor rendkívül alacsonynak bizonyult: a szeptemberi apadást követően október 2-án már -124 cm-es érté-

hatására a talajok szárazsága tovább növekedett, az időszak során jelentkező kisebb esőzések nem okoztak jelentős változást.

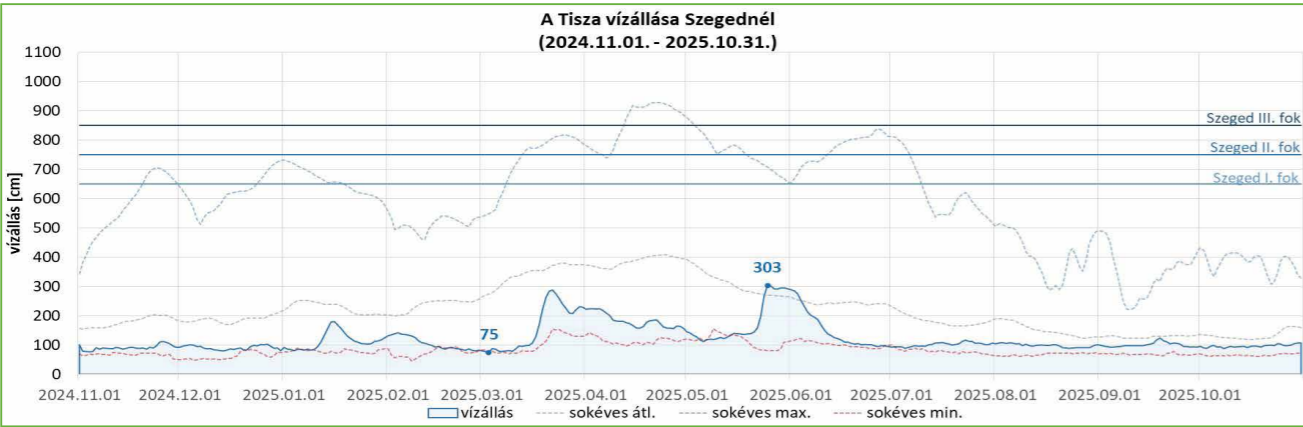
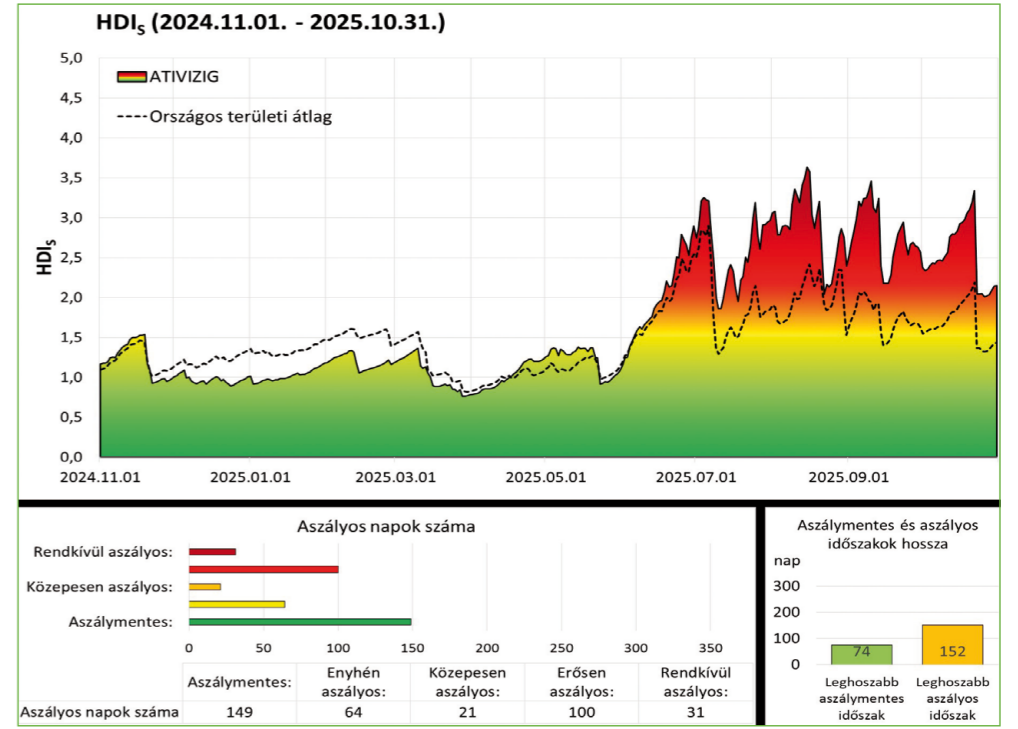
TALAJVÍZJÁRÁS

A talajvíztükör helyzetét az őszi hónapok során leginkább apadás jellemezte. A terep alatti talajvízállás október végére átlagosan 450 cm-nek adódott, 156 cm-rel alacsonyabbnak a sokéves átlagnál. A legmagasabb talajvízállást október végén Hódmezővásárhelynél regisztráltuk (106 cm), a legalacsonyabbat pedig Kiskunmajsza (Bodoglár), illetve Városhőd környékén (879 cm).

ASZÁLYHELYZET

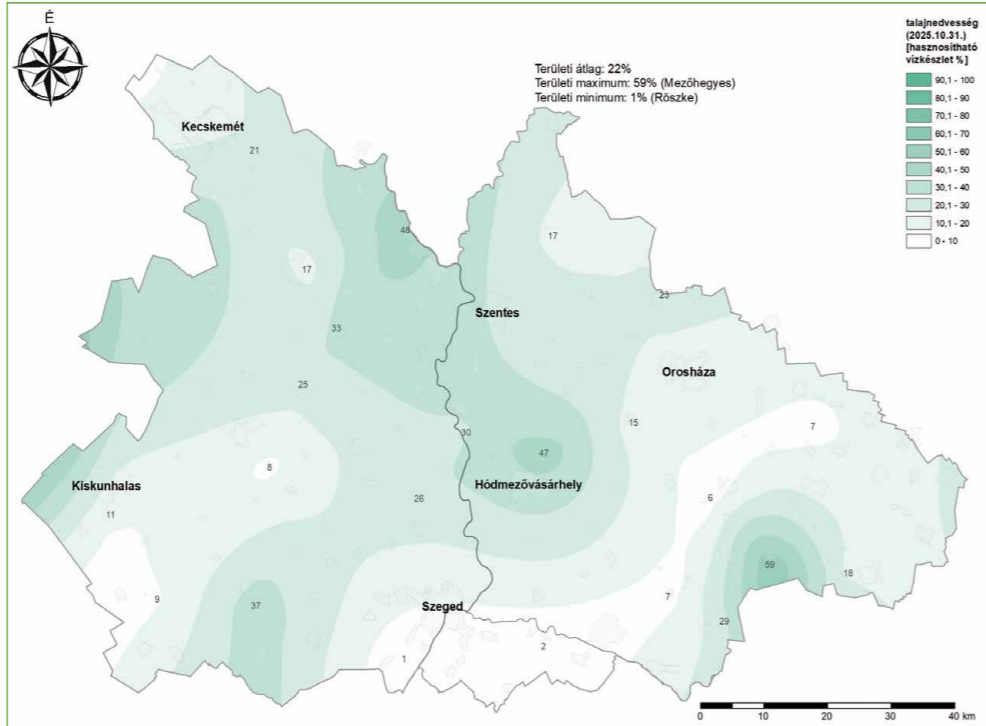
A nyár óta tartó aszályos időszak szeptemberben és októberben is tovább folytatódott Igazgatóságunk területén. Egészen október végéig többnyire erősen (HDI_s ≥ 2) és rendkívül aszályos (HDI_s ≥ 3) napokat regisztráltunk, az ATIVIZIG területére jellemző aszályindex értékek pedig jelentősen meghaladták az országos átlagot is.

ket is regisztráltunk (eddig LKV = -117 cm, módosítása az adatok feldolgozását követően várható). A Hármas-Körös továbbra is duzzasztás alatt állt, vízállása nem mutatott számottevő változást.

TALAJNEDVESSÉG

A nyári aszályos időszakban az ATIVIZIG teljes területére jellemző átlagos talajnedvesség a hasznosítható vízkészlet 30%-a alá csökkent. Július óta a csapadékszegény időjárás

VAS Anna Katalin
 monitoring referens,
 Vízrajzi és Adattári Osztály
 2024 óta az ATIVIZIG munkatársa

- téli időszakban közreműködik a jégadatok összesítésében, a jégjelentés elkészítésében
- ellenőrzi, hogy a távmért adatok eljutnak-e az Intranetes és Internetes felületekre, illetve adathiány esetén az Informatikai Osztállyal együttműködve elhárítja a hibát
- közreműködik a vízrajzi távmérőrendszer üzemeltetésében, a regisztráló és kommunikációs szoftver folyamatos működtetésében

dr. BENYHE Balázs
 szakágazati vezető,
 Vízrajzi és Adattári Osztály
 2012 óta az ATIVIZIG munkatársa

- közreműködik a nemzetközi közös vízhozammérések végrehajtásában, illetve szükség szerint a nagyobb létszámot igénylő vízrajzi mérésekben, a mérési eredmények kiszámításában
- koordinálja az Igazgatóság térinformatikai adatainak karbantartását, publikálását
- ellátja a vízkészletekkel való gazdálkodást megalapozó kutatás-fejlesztési (K+F) stratégiai alkotási tevékenységet

Albizottsági ülés Szegeden

A Magyar-Szerb Vízügyi Bizottság Vízminőségvédelmi Albizottságának soron következő, III. találkozója 2025. október 7-9. között került megrendezésre Szegeden, a Hotel Soleil apartman házban. A Magyar-Szerb Vízminőségvédelmi Albizottság munkájához szükséges mintavételeket és analíziseket az illetékes kormányhivatalok környezetvédelmi laboratóriumai a magyar-szerb határt alkotó, vagy a határ által metszett vízfolyásokon a működési szabályzatnak megfelelően továbbra is folyamatosan végzik.

Az Albizottsági találkozón a Felek elfogadták a megelőző szakértői találkozók jegyzőkönyveit, áttekintésre kerültek a 2024-ben végzett közös vizsgálatok, majd a szakértők értékelték ezen vizsgálatok eredményeit. Az eredmények alapján átvizsgálták és elemezték a vízminőség változását a figyelemmel kísért határvizek tekintetében.

A találkozón továbbá megtörtént a Duna radiológiai vizsgálati eredményeinek értékelése. A mérési eredmények azt mutatták, hogy a hosszú felezési idejű mesterséges radionuklidok radioaktivitásának mért értéke továbbra is jelentősen csökkent az 1986-ban történt csernobili atomerőmű balesetet követő közvetlen időszakhoz ké-

pest. A Dunából vizsgált minták többségében a mért radioaktivitás értéke alapvetően megfelel az alapszint felmérése során mért értékeknek. A mérési eredmények alapján az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. Dunára gyakorolt hatása a korábbi évekhez hasonlóan 2024-ben sem volt kimutatható a határszélvénnyben. A magyar Fél tájékoztatta a szerb küldöttség tagjait az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. 2024. évi üzemeleti adatairól.

A Felek egymástól függetlenül részt vettek nemzeti és nemzetközi laboratóriumok közötti összehasonlító méréseken. A szakértők a Qualco Danube laboratóriumok közötti nemzetközi összehasonlító vizsgálatokban történő részvétel „kiválónak”, illetve „jó” értékelték.

A Nemzetközi Atomenergia-ügynökség (IAEA) által szervezett jártassági vizsgálaton mindkét Fél laboratóriuma kiváló eredményt ért el.

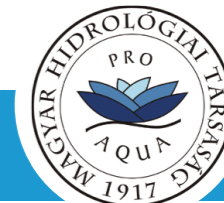
Az Albizottság nyilatkozatában javasolta, hogy a magyar és a szerb laboratóriumok lehetőségeik szerint 2026-ban is folytassák a nemzeti és nemzetközi, laboratóriumok közötti fizikai, kémiai és biológiai jellemzőkre vonatkozó összehasonlító vizsgálatokat, valamint radiológiai összehasonlító méréseket. A Felek elhatározták, hogy kölcsönösen értesítik egymást a látókörükbe került laboratóriumi összehasonlító mérésekben való részvételi lehetőségekről.

Az Albizottsági ülésen egyeztetésre és elfogadásra kerültek a 2026-os év közös találkozó és vizsgálati programja is.

A Felek – a Magyar-Szerb Vízügyi Bizottság I. ülészakán megfogalmazott határozat alapján – átvilágították és véglegesítették a Vízminőségvédelmi Albizottság Operatív Intézkedési szabályzatát. A lefolytatott érdemi egyeztetést követően a Felek egyetemes álláspontot alakítottak ki, mely alapján a Szabályzat jóváhagyásra a Bizottság elé terjeszthető.

Az ülésen a magyar Fél tájékoztatást adott a romániai parajdi sóbányában történt

MHT HÍREK

Víz a tájban – Klímaadaptáció konfliktusokkal konferencia

A Magyar Hidrológiai Társaság az OVF Vízügyi Tudományos Tanács támogatásával 2025. november 6-án a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Dísztermében „Víz a tájban – Klímaadaptáció konfliktusokkal” címmel tartott konferenciát. A rendezvényt nagy érdeklődés övezte, a konferencián összesen 194 fő vett részt.

A konferencia fő célja volt, hogy az utóbbi években felerősödött klímahatások elleni fellépés esélyeit, a siker lehetőségeit és feltételeit elemezzék. Reálisan mérlegeljék, hogy milyen mértékű és irányú beavatkozások segíthetnek hozzá a klímareziliencia eléréséhez. Megvizsgálják, hogy mely területeken kell paradigma váltás és igyekezzenek annak tartalmát beazonosítani. Egyúttal pedig szembenézzenek a nyilvánosság által elvárt követelményekkel, és felvállalják az ebből adódó felvilágosítási feladatokat.

A rendezvényen köszöntőt mondott Dr. Charaf Hassan, a Budapesti Műszaki és Gaz-

daságtudományi Egyetem rektora, valamint Dr. Czepek Gábor, az Energiaügyi Minisztérium miniszterhelyettese. Ezt követően V. Németh Zsolt, az Energiaügyi Minisztérium vízgazdálkodásért felelős államtitkára tartott nyitóelőadást a résztvevőknek, melyet Dr. Váradai József, a Magyar Hidrológiai Társaság társelnökének, a Vízügyi Tudományos Tanács elnökének plenáris előadása követett.

A konferencián elhangzott javaslatok fontosságára való tekintettel a Magyar Hidrológiai Társaság vezetése úgy döntött, hogy a „Víz a Tájba Program” szakmai kérdéseiről a továbbiakban vitákat szervez és fórumot teremt a nézetek ütköztetésére.

A konferencia előadásainak anyagait – az előadók beleegyezésével – az alábbiakban adják közre:

<https://www.hidrologia.hu/viz-a-tajban-klimaadaptacio-konfliktusokkal-konferencia/>

Forrás: www.hidrologia.hu

Maros? LNV? 1975!

Az 1970-es Alsó-tiszai árvízvédekezés az összefogásnak és a vízügyi szolgálat kiemelkedő munkájának köszönhetően úgy vésődött be az emlékezetekbe, mint egy sikeres árvízvédekezés a tiszai és marosi árhullámokkal szemben. Mint tudjuk, ehhez nagyon sokrétű munkálatokat és a nagy létszámot kellett összehangolni ahhoz, hogy a védekezés sikerrel záruljon.

E cikknek nem tárgya részletesen ismertetni az 1970. évi védekezés meghatározó eseményeit (a védművek több hónapos terhelése, Makói buzgár, kitelepítések, stb.), de mindenképp meg kellett említeni, ugyanis az árhullámok levonulását követően számos fejlesztés került megfogalmazásra a vízügyi ágazat

részéről, ugyanis az 1970. évben levonuló – tartósságában és magasságában minden addig felülmúló – árvíz a töltések újabb gyenge pontjaira világított rá. A marosi védvonalak vonatkozásában a fejlesztések 1971-től kezdődtek meg. 1974-ben beruházási program is készült, melynek eredményeként a bal parti védmű fejlesztése 1982-ben, míg a jobb parti védmű fejlesztése 1994-ben fejeződött be.

A fentiek alapján láthatjuk, hogy a '70-es évek közepén javában zajlottak a töltéserősítési munkálatok, amikor is a Maroson egy újabb rendkívüli árhullám alakult ki.

1975-ben még élénken éltek mindenkiben az 1970. évi árvízvédekezési események és a kapcsolódó intézkedések, kitelepítések emlékei...

rendkívüli esemény kapcsán megtett, a magyar-szerb relációt érintő intézkedésekről.

A találkozó keretében, a tárgyalások közötti pihenésre szánt időben a szakértők helyi, saját idegenvezetéssel megtekintették Szeged városának nevezetességeit, köztük a Móra Ferenc Múzeumban jelenleg is nagy sikert arató tárlatokat.

A sikeres ülést követően a találkozó, 2025. október 9-én az elkészült jegyzőkönyv elnökök általi aláírásával zárult.

NÉMETHY Tímea

mb. osztályvezető, Települési Vízgazdálkodási Osztály

2015 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ koordinálja a települések csapadékvíz-elvezetéséhez kapcsolódó feladatokat
- ▶ véleményezi, jóváhagyja a települési vízkárelhárítási terveket
- ▶ szakágazati véleményezést nyújt a településrendezési tervekhez

FEHÉR Ágota Ágnes

oktatási, képzési ügyintéző, Igazgatási és Jogi Osztály

2007 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ folyamatos nyilvántartást vezet a továbbképzési kötelezettséggel érintett közalkalmazotti állományról és személyes adataikról, valamint aktualizálja ezeket
- ▶ nyilvántartja a továbbképzési kötelezettség keletkezését, megszűnését, újraindulását és szünetelését

Tanulunk

Az őszi folyamán sikeresen zártuk az e-learning képzéseinket. Október végén volt az utolsó jelenléti képzésünk a Karcagi Gábor Gyakorló pályán, amely az „Árvízi jelenségek elleni védekezési módszerek” volt, 27 fős örszemélyzet részvételével. Az utolsó negyedév még egy két napos, készségfejlesztő képzést tartogatott Gárdonyiban.

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet Kívánunk: Ágota és Emese

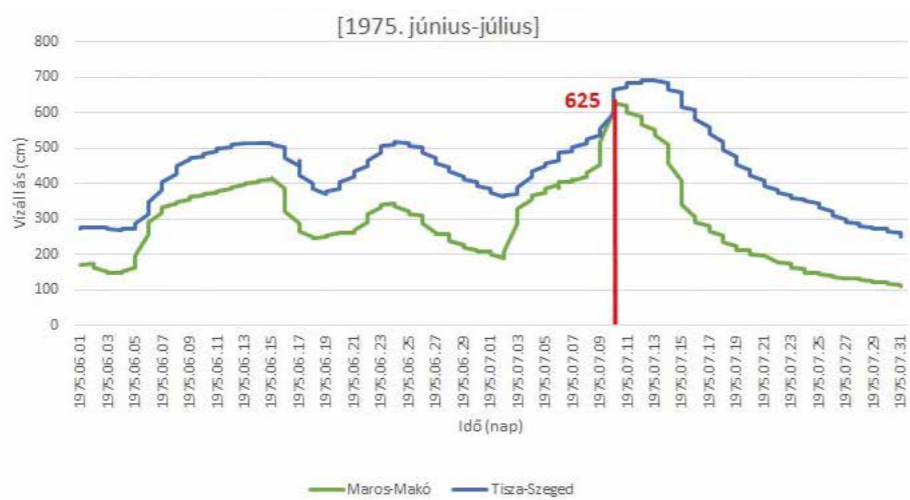
1. Ez az árhullám az akkori „szokásos” tavaszi hóolvadás helyett, a romániai vízgyűjtőt ért nyári, rendkívüli esős időszak hatására alakult ki. Az akkoriban igen lassú és sokszor bizonytalan eredetű külföldi információk alapján nem volt pontosan előrejelezhető, hogy mekkora árhullám volt kialakulóban, de az egyértelmű volt, hogy a védművek aktuális állapota újabb kihívások elé állíthatja a vízügyi szolgálatot. A védekezésre történő felkészülés legfontosabb feladatai közé tartozott, hogy a munka alá vett töltésszakaszokon a helyreállítási munkálatokat mielőbb be kellett fejezni. Az erőforrások átcsoportosításával ez meg is történt – többek között – a Maros bal parti töltésén is, ahol mintegy 1 km hosszban a humusz le volt tolvá a mentett oldali rézsűről a hidromechanizációs technológiával tervezett töltéserős előkészítéseként. [1.kép]

Az ábra a Maros folyó Makói és Tisza folyó Szegedi vízmércéjének vízállásidősorát ábrázolja

1975 június-július hónapokra.

Az ábra alapján megállapítható, hogy a heves esőzések hatására több árhullám alakult ki a nyár során. A harmadik és egyben a legnagyobb és egyben meredeken felfutó árhullám volt. A Maros magyarországi szakaszán az árhullám a tetőzést követően gyors apadásba fordult át. Az árhullám hevésségét jól szemlélteti, hogy a Makói vízmércén mért 400 cm-es vízálláshoz kapcsolódó I. fokú árvízvédelmi készültség szintjét július elején érte el az árhul-

lám és a gyors áradást és apadást követően július közepén már ismét 400 cm-es alatti vízállásokat regisztráltak. Az árhullám gyors levonulását jelentős mértékben befolyásolta a Tisza relatív alacsonyabb vízállása, illetve az a tény, hogy a Tiszán érkező I. fokú árvízvédelmi készültséget meghaladó árhullám tetőzése néhány nappal később következett be a Maros makói tetőzését követően.

A viszonylag rövid árvízvédekezés során számos árvízi jelenség ellen kellett védekezni, úgy, mint buzgár [2.kép], szivárgás, csurgás, fakadóvizek. Az említett jelenségek jelentős területi előntéseket okoztak, sok helyen belterületi házakat is veszélyeztettek [3.kép]. Az árvízvédekezési munkálatok során nyúlgátépítésre és fóliával történő hullámvérés elleni védelemre is sor került. Továbbá a belterületen a szivárgó és fakadóvizek károsításának csökkentése [4.kép], valamint a Sámson-Apátfalvi főcsatornán a belvizek áttemelése [5.kép] érdekében mobil szivattyúkat kellett telepíteni és üzemeltetni.

5. Az árhullám bő egy hete alatt 1975. július 10-én a Maros Makói – a vasúti hídpillérről ideiglenesen áthelyezett – vízmércéjén 625 cm-es vízállást olvastak le, ami azt jelentette, hogy az 1970. évi rendkívüli árhullám 624 cm-es tetőző értékét mindösszesen 1 cm-rel haladta meg. Ez minimális „csúcsdöntés”, azonban 1975 júliusa óta, azaz több mint 50 éve a Maros Makói vízmércéjén továbbra is a 625 cm a valaha mért legnagyobb vízállás. Ugyanis a 2006. évi tiszai rekordárvíz csak

a Maros alsó szakaszán eredményezett új legnagyobb vízállást.

Az elmúlt szűk másfél évtizedben nem csak a Maroson, de még a Tiszán sem vonult le a fent említett árhullámokhoz nemhogy hasonló, de még azokat megközelítő sem. Aszályos időszakot élünk, ezért most a mezőgazdasági öntözővíz-szolgáltatás a kiemelt feladat. De a 2023 nyarán a Murán és Dráván, vagy tavaly ősz elején, a Dunán, a Rábán és a Lajtán levonult árhullámok mind azt bizonyítják, hogy ha a Tisza völgyét éri el egy csapadékban gazdag ciklon, úgy nálunk is kialakulhatnak olyan hid-

rológiai, meteorológiai események, melyek ismételt az árvízvédekezési feladatok végrehajtását eredményezhetik, adott esetben az öntözővíz-szolgáltatással egyidejűleg.

A fenti sorok megírásában nagy segítségemre volt Jászné Gyovai Ágnes által, Tripolszky Imrével 2011-ben készült interjú, melynek egyik fő témája az 1975. évi marosi árvízvédekezés volt. Az interjú megküldését ezúton is köszönöm!

Sári Csaba

Fotók: ATIVIZIG Archívum

Személyzeti és munkaügyi hírek

BELÉPŐ DOLGOZÓK

2025. szeptember 13-tól 2025. november 14-ig

Máriásné László Gabriella (Műszaki Biztonsági és Hajózási Szolgálat), **Heim-Bencsik Nóra** (Szentesi Szakasz mérnökség), **Szilágyi Zoltán** (Csongrádi Szakasz mérnökség), **Miksi Anett** (Közgazdasági Osztály), **Alács Ágota** (Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály), **Masáné Dr. Stenger Natália** (Igazgatási és Jogi Osztály), **Pálföldi János Máté** (Műszaki Biztonsági és Hajózási Szolgálat), **Szabó Bence** (Műszaki Biztonsági és Hajózási Szolgálat), **Mircov Dániel** (Műszaki Biztonsági és Hajózási Szolgálat), **Hinkó Miklós** (Hódmezővásárhelyi Szakasz mérnökség), **Taró Bence** (Vízrajzi és Adattári Osztály), **Babarczi Zolt Norbert** (Szegei Szakasz mérnökség), **Siska János** (Műszaki Biztonsági és Hajózási Szolgálat)

KILÉPŐ DOLGOZÓK

2025. szeptember 13-tól 2025. november 14-ig

Mészár Anita Klára (Közgazdasági Osztály), **Balog Réka** (Vízrajzi és Adattári Osztály), **Óri Dániel** (Szentesi Szakasz mérnökség), **Móra Mátyás** (Műszaki Biztonsági és Hajózási Szolgálat), **Igaz Dániel Lajos** (Műszaki Biztonsági és Hajózási Szolgálat), **Rácz Árpád** (Vízrajzi és Adattári Osztály)

NYUGDÍJBA VONULT KOLLÉGÁINK:

Gombos János (Műszaki Biztonsági és Hajózási Szolgálat), **Pócsi Sándor** (Szentesi Szakasz mérnökség)

„VÍZÜGYES” BABÁK

2025. szeptember 13-tól 2025. november 14-ig

Dr. Kamenszky Annának (Igazgatási és Jogi Osztály) 2025. október 4. napján született **Dorka** nevű gyermeke.

Sok boldogságot és jó egészséget kívánunk a babának és szüleinek!

DR. PALUGYAY Anna

osztályvezető,
Igazgatási és Jogi Osztály
2013 óta az ATIVIZIG munkatársa

- ▶ az Igazgatóság egészére kiterjedően általános igazgatási, jogi és humánpolitikai feladatokat végez
- ▶ irányítja a jogi, személyügyi, humánpolitikai, közbeszerzési, beszerzési, oktatási és iktatóhivatali tevékenységet
- ▶ részt vesz a gazdasági döntések, intézkedések jogi, valamint humánpolitikai szempontból történő előkészítésében és végrehajtásában

Kitüntetettek

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság részéről Október 23-ai Nemzeti Ünnepünk alkalmából **Hegedűs Csaba** gépkezelő 1 (Műszaki Biztonsági és Hajózási Szolgálat) Főigazgatói tárgyjutalom elismerésben részesült.

A kitüntetéshez szívből gratulálunk!

Hegedűs Csaba (Fotó: Romet Róbert)

Emlékezzünk

Takács Lajos nyugdíjas kollégánkra

Váratlanul ért bennünket a szomorú hír, hogy Takács Lajos nyugalmazott mérnök kollégánk ez év augusztusában súlyos betegség következtében elhunyt. Ő volt talán az ATIVIZIG szolgálatában a régi „konzervatív értelemben” vett utolsó tervező mérnök egészen 2007-ben bekövetkező nyugdíjba vonulásáig. Szakmai életútját a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság Vízrendezési Osztályán kezdte, majd a Szegei Tervező Vállalathoz került. 1986-ban lépte át először az Igazgatóságunk küszöbét és munkájának első két évét a gépüzemnél töltötte. Mivel a Budapesti Műszaki Egyetemen szerzett szerkezet építőmérnöki oklevelet, így 1987-től az azóta megszüntetett Építési és Tervezési Osztályon dolgozott, mint szakági tervező. Saját bevallása szerint ekkor kapta élete egyik legnehezebb ám legszebb munkáját, a Szegei Medencés Kikötő háromhajós acélszerkezetű ipari csarnokának tervezési feladatát. A csarnok azóta is üzemel. Az Igazgatóság karcsúsításának köszönhetően 1994-ben az Árvízvédelmi és Folyószabályozási Osztály dolgozója lett. Az osztály új kihívásokat jelentett, de Lajos nem az a típus volt, aki megrettent volna ettől. Épp ellenkezőleg, mindig kereste

az előre mutatót. A Maros folyó mentén árvédelmi töltést tervezett, illetve magasépítési szakterületen kidolgozott egy modern gátórház típustervet, melynek alapján területünkön számos órház létesült. Az Anyási és Baks-Dongéri gátórtelpek ebben az időszakban épültek, s máig őrzik Takács Lajos eszémségét. A 2000-es évek eleje számos árvizet hozott, ahol a műtárgy felülvizsgáló szakcsoport vezetőjeként kiemelkedő szerepet töltött be. Az árvizek levonulása után a helyreállítási munkák részeként a Tisza jobb- és balparti védtöltések fejlesztésének tervei kerültek le a rajzasztaláról. Nevéhez fűződik Kunszentmárton város belterületi partfalszakaszának magasítási terve. De más szakterületen is bizonyította sokoldalúságát, hiszen a Duna-Tisza közti homokhátság vízviisszatartó és vízpótló rendszerének műtárgyterveit is ő készítette a 2000-es évek közepén. Talajmechanikai szaktudása szinte pótolhatatlan szakértelemmel ruházta fel őt, melynek köszönhetően egyetlen általa tervezett műtárgy vagy épület sem szenvedett süllyedés kárt. 2007-ben számos elismerés és kitüntetés birtokában vonult nyugállományba. Azóta is hiányzik rendkívüli precizitással végzett munkája. Minden

szakmai kiránduláson részt vett és fanyar humora mosolyt csalt az ember arcára. Nyugdíjas éveit Szegedtől távol Miskolcon élte le, de nem szakította meg kapcsolatát volt kollégáival, rendszeresen köszöntöttük egymást karácsony tájkán és névnapok alkalmával. Mindössze 12 munkával eltöltött év jutott osztályrészemmel Takács Lajos kollégám mellett, és személy szerint emberileg és szakmailag is sokat tanultam tőle. Fáj a búcsú, mert tudjuk, hogy végleges. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Frank Szabolcs

Őszi játékunk egy képrészlet kereső volt. 14 apró tárgyat kellett megtalálni a nagy képen, amelyet sikeresen teljesített minden beküldő.

A sorsoláson a szerencse az egyik leglelkesebb pályázónknak kedvezett – aki évek óta rendíthetetlenül jelentkezik helyes megfejtéseivel –, ő nem más, mint **Jilling Alexa** (KDVVIZIG, Kiemelt Ügyviteli és Koordinációs Csoport), akinek ezúton is gratulálunk! 😊

Téli játékunk a „bekuckózás” jegyében zajlik. Most duplán megéri olvasgatni cikkeinket, hiszen az alábbi kvízzjáték 7 kérdésének választát az újságban találják. Természetesen minden kérdésnél csak 1 helyes megfejtés van, amelyet képként digitalizálva (szkennelve, fotózva stb.) vagy szöveges formátumban várunk beküldeni.

A helyes beküldők között ATIVIZIG ajándécsomagot sorsolunk ki.

A megfejtéseket névvel és beosztással együtt **2026. január 31-ig**, a vizpart@ativizig.hu e-mail címre várjuk.

A tárgyban kérjük feltüntetni: Játék 2025/4.
Sorsolás 2026. február 2-án.
A nyertest e-mailben értesítjük.

Kellemes olvasást és keresgélést kívánunk!

Kvíz

1. Ki tervezte a Malom-csatornát?

- a) József Nádor
- b) Beszédes József
- c) Canalul Morii

2. Hányadik helyezett lett az ATIVIZIG csapata a Körös Kupán?

- a) első
- b) második
- c) harmadik

3. A 2025-ös intézkedési tervből mennyi tartozik a Belvízvédelem és Öntözés általános intézkedési pontjaihoz?

- a) 14 db
- b) 21 db
- c) 23 db

4. Hány ügyfél számára biztosít lehetőséget a víz-

igényének bejelentésére az ATIVIZIG webes bejelentő oldala?

- a) 250
- b) 520
- c) 125

5. A Magyar-Szerb Vízügyi Bizottság Vízhinőségvédelmi Albizottságának elnökei mikor írták alá a jegyzőkönyvet?

- a) 2025. október 7-én
- b) 2025. október 8-án
- c) 2025. október 9-én

6. A Maros Makói vízmércéjén mekkora a valaha mért legnagyobb vízállás?

- a) 624
- b) 625
- c) 600

7. Az ATIVIZIG területén szeptemberben mennyi csapadék hullott?

- a) 19,4 mm
- b) 16,3 mm
- c) 19,6 mm

Jogszabályfigyelő

QR-kód olvasó programmal pillanatok alatt megnézhetik az adott információkat. A kódolvasó az okostelefonok többségében már megtalálható, de akár ingyenesen is letölthető a mobiláruházakból.

VÍZPART

Az Alsó-Tisza-vidéki
Vízügyi Igazgatóság lapja

Megjelenik negyedévente

Kiadó:

Alsó-Tisza-vidéki
Vízügyi Igazgatóság

Szerkeszti: a szerkesztő bizottság

Kapcsolattartó: Kovács Szilvia

Szerkesztőség: 6720 Szeged, Stefánia 4.
Tel.: 62/599-599, e-mail: vizpart@ativizig.hu

Nyomdai munkálatok:

Innovariant Nyomdaipari Kft.

Minden jog fenntartva!

F.: ATIVIZIG

6720 Szeged, Stefánia 4.

6701 Pf. 390

DÍJ HITELEZVE

SEGED I.

Megyei Postahivatal

6701